UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2017-2019

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Marie Kučerová

Problematika integrace cizinců v souvislosti s Evropskou migrační krizí

Praha 2019

Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Josef Petrášek

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME) STUDIES

2017-2019

DIPLOMA THESIS

Marie Kučerová

The issue of integration of foreigners in connection with the European migration crisis

Prague 2019

Diploma Thesis WorkSupervisor: PaedDr. Josef Petrášek

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne Marie Kučerová

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu práce panu PaedDr. Josefu Petráškovi za přístup a ochotu při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce „Problematika integrace cizinců v souvislosti s Evropskou migrační krizí“ a její teoretická část je především zaměřena faktory a skutečnosti současného vývoje integračního procesu cizinců v důsledku Evropské migrační krize, ve spojitosti s velkým počtem uprchlíků a ekonomických migrantů směřujících do států Evropské unie. Hledisko aktuálního stavu věci a před Evropskou migrační krizí, tedy změnu a zjištění nynější situace. Stanovená problematika diplomové práce je hodnocena z pohledu Evropské unie a České republiky. Jako ústřední problém řešený v diplomové práci je zjištění nefunkčnosti a neefektivity integrace při vysokém počtu začleňovaných migrantů. V praktické části diplomové práce, která je navazující na teoretickou část, bylo provedeno respektive realizováno explorační metodou dotazníku a rozhovoru, zjištění vytyčených hypotéz.

Klíčová slova

Cizinec, evropská migrační krize, migrace, migrant, nelegální migrace, integrace, integrační program, uprchlík, vzdělávání.

Annotation

The diploma thesis "The Problems of the Integration of Foreigners in the Context of the European Migration Crisis" and its theoretical part are mainly focused on the factors and facts of the current development of the immigrant integration process due to the European Migration Crisis, in connection with the large number of refugees and economic migrants heading to the European Union. Aspects of the current state of affairs and the European Migration Crisis, ie the change and the discovery of the current situation. The set issue of the diploma thesis is evaluated from the point of view of the European Union and the Czech Republic. The main problem solved in the diploma thesis is the discovery of the inefficiency and inefficiency of integration in the high number of migrants involved. The practical part of the diploma thesis, which is connected to the theoretical part, was realized respectively by exploration method of questionnaire and interview, finding of hypotheses.

Keywords

Education. european migration crisis, foreigner, migration, migrant, illegal migration, integration, integration program, refugee.

ÚVOD ... **9**

TEORETICKÁ ČÁST ... **11**

1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ ... **11**

1.1 Cizinec ... 11

1.2 Uprchlík ... 11

1.3 Migrant ... 12

1.4 Integrace ... 13

1.5 Integrační politika ... 15

1.6 Migrační politika ... 15

1.7 Státní integrační program ... 16

1.7.1 Oblasti integrace ... 18

1.8 Evropská migrační krize ... 20

1.8.1 Migrace ... 20

1.8.2 Nelegální migrace ... 20

2 PŘÍSTUPY VYBRANÝCH EVROPSKÝCH STÁTŮ K INTEGRACI ... **26**

2.1 Německo ... 27

2.2 Francie ... 29

2.3 Velká Británie ... 30

3 INTEGRACE CIZINCŮ Z EVROPSKÉHO HLEDISKA/ČR ... **32**

3.1 Před rokem 2015 a po roce 2015 ... 34

4 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ INTEGRACI ... **35**

4.1 Subjektivní faktory ovlivňující cizince ... 37

4.1.1 Kultura ... 37

4.1.2 Náboženství ... 38

4.1.3 Výchova ... 40

4.1.4 Vzdělávání ... 42

4.2 Objektivní faktory ovlivňující cizince ... 43

4.2.1 Koncepce integrace cizince ... 43

4.2.2 Integrační projekty ... 45

4.3 Evropská migrační krize jako ovlivňující faktor ... 50

PRAKTICKÁ ČÁST ... **51**

5 ZÁKLADNÍ SKUTEČNOSTI VÝVOJE INTEGRACE PO EVROPSKÉ MIGRAČNÍ KRIZI 51
5.1 Masivní nárůst přívalu cizinců 51
5.2 Národní cítění dané integrující země 51
5.3 Efektivita integračních opatření 52
5.4 Ekonomická soběstačnost cizinců 52
6 DOTAZNÍK – INTEGRAČNÍ CENTRUM 53
6.1 Metodologie a metodika výzkumu 54
6.1.1 Výzkumný soubor - výběr respondentů 55
6.2 Obsah dotazníku – cizinec v integračním procesu 56
6.3 Výsledky dotazníkového šetření 57
7 PŘÍPADOVÁ STUDIE 70
8 ZJIŠTĚNÍ FAKTŮ V MERITU VĚCI 77
ZÁVĚR 79
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ 81
SEZNAM ZKRATEK 83
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ 84
SEZNAM PŘÍLOH 86

ÚVOD

Problematika integrace cizinců v souvislosti s Evropskou migrační krizí je téma pro dnešní dobu více než aktuální. Dynamický vzestup daného jevu, který většinová společnost vnímá negativně, na základě toho, že příliv migrantů byl do určité doby těžce zvladatelným, než byly vydány nové legislativní normy či některá legislativa aktualizována a schválila se reakční opatření pro zvládnutelnost přílivu migrantů a uprchlíků do evropských zemí.

Autorčinou osobní motivací pro výběr tématu diplomové práce byla její praktická zkušenost s nelegální migrací během Evropské migrační krize a její služební zařazení u cizinecké policie od roku 2009. Autorka se v roce 2016 dvakrát účastnila mise v Makedonii, při služebním úkolu ochrany hranic proti nelegální migraci v nejvyšší gradaci Evropské migrační krize. Během první mise byla Balkánská trasa otevřená a masivní příliv ilegálních migrantů, bez cestovních dokladů byl téměř nezvladatelný. Každý den putovalo z Řecka do Makedonie v průměru 8000 migrantů, kteří byli po pouhé základní bezpečnostní kontrole přesunuti do vlaku, jenž pokračoval do Srbska a pak dále do evropských zemí. Po prvních dvou týdnech byla Balkánská trasa omezena pro vstup pouze určitých státních příslušníků ve výčtu Sýrie a Afghánistán, a později byla daná trasa, respektive její řízená prostupnost uzavřena komplexně.

Cílem diplomové práce je snaha určit faktory a skutečnosti současného vývoje integračního procesu cizinců v důsledku Evropské migrační krize, ve spojitosti s velkým počtem uprchlíků a ekonomických migrantů směřujících do států Evropské unie. Do jaké míry ovlivňuje Evropská migrační krize a početnost migrantů efektivitu integračního procesu a integračních opatření. Stanovená problematika diplomové práce je hodnocena z pohledu Evropské unie a České republiky. Jako ústřední problém řešený v diplomové práci je zjištění nefunkčnosti a neefektivity integrace při vysokém počtu začleňovaných migrantů.

V rámci teoretické části bude objasněn a zmonitorován současný stav dané problematiky, prostudováním jak domácí tak zahraniční literatury k danému tématu, respektive k jeho problematice. Z hlediska aktuálního stavu věci před Evropskou

migrační krizí a současnost, tedy změnu a zjištění nynější situace. Dále bude provedena komparace teorií, poznatků, přístupů.

V první kapitole budou vymezení základních pojmů jako migrant, cizinec, uprchlík, integrace a jiné. Druhou kapitolou budou zmiňovány přístupy evropských zemí k integraci jako takové a jejich integrační přístupy a dále budou vytyčeny objektivní i subjektivní faktory ovlivňující integraci cizince.

V rámci praktické části, která bude navazující na teoretickou část, bude provedeno respektive realizováno explorační metodou dotazníku a rozhovorů, zjištění vytyčených hypotéz. A to zda vysoká početnost přílivu migrantů negativně ovlivňuje jejich následnou integraci a zda svobodný muž-migrant, se integruje hůře než žena či celá rodina. Použití metod jako analýza, syntéza, komparace, dedukce a indukce je v diplomové práci nutností.

Autorka v rámci svého objektivního vnímání hodnotí, že pro tuto problematiku je vydáno mnoho kvalitní a nosné literatury, jak české tak i zahraniční, ale problematika je zaměřená na teoretickou proveditelnost a ze subjektivního pohledu autorky chybí literatura zaměřená na praktickou reálnou proveditelnost.

TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1.1 CIZINEC

Cizincem se rozumí osoba, která není občanem České republiky. Daný pojem je definován v naší právní legislativě §1 odst. 2 zák. č. 326/1999Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů jako „fyzická osoba, jenž není státním občanem ČR“, do vymezení této definice cizince se též zahrnují občané Evropské unie. Cizince lze dále dělit na „občany třetích států, občany EU a jejich rodinné příslušníky, kteří sami nejsou občané EU a rodinní příslušníci občanů EU, kteří sami nejsou občané EU.“[1]

Osobu, která je občanem více států, popřípadě nemá žádné občanství nebo své původní občanství ztratila lze definovat také pojmem cizinec. Pojem cizinec lze aplikovat i na osobu s určitým uděleným statutem, jedná se o azylanty, žadatele o azyl, osoby s povolením trvalého pobytu a osoby s povolením přechodného pobytu. V případě nabytí českého občanství v souběhu s občanstvím dalšího státu, nelze takovouto osobu označovat cizincem.[2]

Stejná práva cizincům, jejž mají ostatní občané, ať už v oblasti občanské či veřejné, zaručuje Listina základních práv a svobod, vyjma však práva volebního a práva na pobytové oblasti.[3]

1.2 UPRCHLÍK

Úmluva o právním postavení uprchlíků, zvaná Ženevská úmluva o uprchlících je multilaterální mezinárodní dohodou sepsanou na půdě Organizace spojených národů

[1] § 1 a § 5 zák. č.326/1999 Sb., *o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.*

[2] ČESKO. *Zákon č. 326/1999 Sb*., ze dne 30. listopadu 1999, *o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.* Dostupné také z: Systém ASPI, LC740 ASPI-Serverh00-aspi.pcr.cz.

[3] Listina základních práv a svobod.

v roce 1951, definující postavení uprchlíka a to ve znění: je člověk, který nedobrovolně opustil svoji rodnou zem, nebo stát, kde žil.[4] Podrobnější popis pojmu uprchlík je osoba: která vlivem útisku pro její náboženství, rasu, národ či subjektivní postoj k určité politice nebo se řadí do určité společenské vrstvy, není schopna přijmout ochranu své domovské země, kdy předtím byla nucena nedobrovolným způsobem opustit svoji domovskou zemi.[5]

1.3 MIGRANT

Migrant je osoba, která se po určitou minimální dobu přestěhuje - přesune do jiného místa pobytu, tím pádem lze vyloučit turisty, cestující obchodníky z kategorie mezinárodních migrantů.[6] Migrant oproti pojmu cizinec nebo uprchlík nemá legislativní charakter a označuje subjekt migrace. Dále se lze setkat pojmem ekonomický migrant, což je osoba, která dobrovolně opustí svůj domov a přesídlí do jiné země za účelem kladnější ekonomické situace pro jeho osobu, ať už je myšleno ekonomickou situací čistě finanční zlepšení či přístupnost ke vzdělání a další. Nutno podotknout, že migrace z důvodu ekonomického hlediska je naprosto běžným jevem. [7]

[4] ČESKO. *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb., o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků.* Dostupné také z: Systém ASPI, LC740 ASPI-Serverh00-aspi.pcr.cz.

[5] ČESKO. *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb., o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků.* Dostupné také z: Systém ASPI, LC740 ASPI-Serverh00-aspi.pcr.cz.

[6] ERF R.,HEERING L. *Causes of international migration: proceedingg of a workshop Luxembourg, 14-16 December 1994. Luxembourg.* Office for Official Publications of the European Communities. ECSC-EC-EAEC,Brussels 1995. ISBN 92-827-4011-0.

[7] BEJČEK, J. M. *Úvod do práce s rodinami migrantů s udělenou mezinárodní ochranou*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016, 188s. ISBN 978-80-7452-123-2.

1.4 INTEGRACE

Integrace cizinců je oboustranný proces, jehož cíl je spatřován v nekonfliktní symbióze spolužití cizinců a většinové společnosti. Integrace umožňuje postupné začlenění se cizinců do majoritní společnosti.[8]

„*Integrace je komplexní dynamický proces, zasahující do mnoha oblastí. Integrace cizinců je klíčová pro zachování sociální soudržnosti a ekonomický rozvoj země. Integrace přímo podmiňuje úspěch imigrace – nelze na ni rezignovat*.“[9]

Vzájemné porozumění a respekt při vědomí oboustranné prospěšnosti a potřebnosti integrace může předejít vzniku či eskalaci problémů ve vzájemných vztazích.[10]

Záměr politiky integrace cizinců v ČR je dokument, jenž vznikl na základě analýzy ukazatelů integrace, kdy ukazatelé vymezují překážky integrace a jeho znění je pravidelně - každoročně aktualizováno. Tímto základním nástrojem se míní dokument: Koncepce integrace cizinců. Celkovou koordinaci integrační politiky nese ministerstvo vnitra a jemu podřízené resorty, jejich odpovědnost tkví v realizaci integrační politiky, kdy realizace je dána určitými postupy, jejichž postup je dán právě výše zmíněným dokumentem a to Koncepcí integrace cizinců. Občané třetích zemí, v případě že jejich statut pobytu na území ČR je legální, jsou cílové osoby pro aplikaci politiky integrace cizinců. Občané EU/EHP a Švýcarska tvoří tyto cílové osoby pro integraci pouze v ojedinělých eventualitách.

Majoritní společnost lze také považovat za skupinu, na níž má být aplikována integrace, jelikož integrací rozumíme oboustranný proces. Z aplikace integrace jako

[8] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Integrace cizinců* [online]. 2016 [cit. 22.11.2018]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/cs/1278.

[9] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

[10] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

takové, je ale nutno vyloučit žadatele o mezinárodní ochranu i přesto, že určité aspekty integračních procesů mohou dle potřeb využívat.[11]

Dle Uhereka z Etnologického ústavu AV ČR, integrací rozumíme strukturovanou společnost s danými hodnotami a normami do níž jsou začleňováni cizinci. A kdy dále není jednoznačně určeno, jaký vzájemný vztah bude mezi integrací, směrem od majoritní společnosti, a integrovaným jedincem, jakou bude mít integrace podobu, jaké zásady.[12]

Pojem integrace není striktně vymezen a lze ho definovat mnohoznačně vícero způsoby. Například při pojmech asimilace a akulturace, jejíž definice lze chápat v širším slova smyslu jako sjednocení kultury, zvyků a tradic, tak u termínu integrace nelze aplikovat takto jednoznačnou definici. Tím že termín integrace má mnohoznačné a ne striktní definování, každý jedinec i společnost jej tedy může chápat čistě subjektivně. V základu je ale u všech různých definic integrace stěžejní bod chápan ve vzájemné schopnosti existování cizince s majoritní společností.[13] Dle Uhereka lze integraci pojmout respektive pochopit dvěma přístupy. Pochopení chování vzhledem k vytyčené skupině cizinců ze strany majoritní společnosti chápeme jako přístup epický, který původnímu obyvatelstvu dále pomáhá rozvíjet činnosti v oblasti rozdělení cizinců a majoritní společnosti jako dvou vzájemně se nepřekrývajících se složek, kdy tyto činnosti jsou standardně rozvíjeny majoritní společností. Strategie a postoj majoritní společnosti směrem k cizincům vykonávají instituce, jež jsou danou společností zvoleny pro realizaci zájmů původní společnosti. Aby bylo původní obyvatelstvo, a jeho zájmy

[11] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Integrace cizinců* [online]. 2016 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/cs/1278.

[12] UHEREK, Z. Etnologický ústav AV ČR. Migrace online.cz. *Integrace z hlediska emického a etického.*[online] 2005 [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf.

[13] UHEREK, Z. Etnologický ústav AV ČR. Migrace online.cz. Integrace z hlediska emického a etického.[online] 2005 [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf.

pochopeno cizinci je také nutné pochopit věci v hlubších souvislostech. A druhý přístup je nazván emickým, kdy je vnímána pohledem samotného cizince.[14]

1.5 INTEGRAČNÍ POLITIKA

Cíl integrační politiky lze definovat jako subvenci pro včlenění cizinců do majority, kdy jejich pobytový statut na území musí být legální. Cílem lze spatřovat i oboustrannost vzájemného soužití bez konfliktů, bez vytváření enkláv a vyloučených skupin cizinců z majoritní společnosti. Integrační opatření mají za úkol to, aby nevznikaly neopodstatněné ekonomické, sociální kulturní rozdíly mezi jedinci, kteří jsou integrování a majoritní společností.[15]

1.6 MIGRAČNÍ POLITIKA

Ministerstvo vnitra jako resort zodpovědný za oblast vstupu a pobytu cizinců na území České republiky je povinen zpracovat, na základě analýzy, informační dokumenty týkající se situace v oblasti migrace. Dále je v gesci ministerstva vnitra mezinárodní ochrana na území ČR i z hlediska legislativy, koncepce, analýz i reálné aplikace, danou oblast v této problematice zastupuje Odbor azylové a migrační politiky, jenž je podřízen ministerstvu vnitra.[16]

Zabránění nelegální migrace a zároveň aplikace konkrétních opatření, jejichž účinek je zaručen, pro podporu migrace legální je úkolem státu, kdy stát musí postupovat na základě legislativních norem a opatření, které jsou dány vládou. Mezi úkoly jenž je nutné

[14] UHEREK, Z. Etnologický ústav AV ČR. Migrace online.cz. Integrace z hlediska emického a etického.[online] 2005 [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf.

[15] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

[16] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Migrační a azylová politika České republiky* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx.

striktně plnit, je ochrana státních hranic schengenského prostoru, tedy zajištění vnějších hranic.[17] Jednou ze stěžejních právních norem je zákon č. 326/1999Sb., o pobytu cizinců.

1.7 STÁTNÍ INTEGRAČNÍ PROGRAM

Osobám, které mají již udělenou mezinárodní ochranu pod záštitou České republiky je k dispozici státní integrační program (dále jen SIP), kdy jeho současná podoba je navazující legislativní úpravě z roku 1994. SIP se vztahuje nejen na cizince se statutem azylanta ale i na osoby s udělenou doplňkovou ochranou. Tento program má za cíl ulehčení procesu integrace těchto cizinců do majoritní společnosti. SIP poskytuje podporu a reálně zprostředkovává výuku českého jazyka, pomoc při uplatnění na trhu práce, při vzdělávání, odborné kvalifikace pro zaměstnání a k tomu příslušné kurzy a rekvalifikace a v neposlední řadě nápomoc při získání vlastního bydlení. [18]

SIP, respektive jeho legislativní úprava je ukotvena v § 68 až 70 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Současná aktualizovaná verze SIP je schválena usnesením vlády dne 20.11.2015 pod č. 954 a účinnosti nabyl dne 1.1.2016. Změny v konceptu SIP byly schváleny vládou dne 16.1.2017 usnesením č. 36. [19]

Integrační služby s celorepublikovou působností zajišťuje, jako generální poskytovatel, Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (dále jen SUZ). Úkolem SUZ je reálná aplikace SIP a nejen jeho, je tím například i ulehčení kontaktu a spolupráce mezi cizinci a ministerstvy, jejž mají gesci rozhodovat v meritu věci nejen v rámci pobytového statutu cizince, dále spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi, obcemi církví, zaměstnavateli apod. Pro uskutečnění daného úkolu, čímž jsou integrační

[17] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Migrační a azylová politika České republiky* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx.

[18] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Migrační a azylová politika České republiky* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx.

[19] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Migrační a azylová politika České republiky* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx.

služby poskytované azylantům, držitelům doplňkové ochrany a částečně i žadatelům o mezinárodní ochranu, může SUZ jako zadavatel zajistit výkon daných činnosti v rámci SIP třetí osobou, tedy subdodávky. [20]

Integrační proces je dvoufázový a to integrace v pobytovém azylovém středisku a poté usídlení v obcích ČR. Státní integrační program v první fázi nabízí osobám, kterým byl udělen nějaký statut mezinárodní ochrany v případě jejich zájmu či potřeby dočasné ubytování v integračním azylovém středisku (dále jen IAS). IAS jsou podřízené Ministerstvu vnitra a jsou provozované Správou uprchlických zařízení. SUZ provozuje v současnosti čtyři IAS v Brně, Ústí nad Labem, Jaroměři a Havířově. Jedná se o samostatné bytové jednotky, kdy jsou daní uživatelé povinni platit nájemné a úhradu za služby. V první fázi, kdy je daná osoba v IAS je úkolem střediska aplikace prvotního začlenění například ve formě bezplatného kurzu českého jazyka, pomoc v oblasti vlastního bydlení, uplatitelnost na trhu práce apod.[21]

Druhá fáze spočívá ve spolupráci mezi cizincem a pracovníky IAS či jimi pověřenými osobami s integrací v obci, kde se cizinec rozhodl trvale usídlit. Dále pracovníci IAS vyhotoví ještě během pobytu cizince v IAS individuální integrační plán, v případě že dotyčná osoba požívající statut azylanta nepobývá po udělení tohoto statutu v IAS, je individuální integrační plán vytvořen s danou osobou, jakmile je to možné v co nejkratším termínu po udělení statutu azylanta v obci kde se rozhodl trvale usídlit. Individuální integrační plán je dokument, jenž obsahuje popis a případné hodnocení integračních cílů daného konkrétního cizince.[22]

---

[20] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

[21] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

[22] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

1.7.1 OBLASTI INTEGRACE

V této kapitole autorka zmíní v jaké oblasti v rámci integračních služby, nejdéle však 12 měsíců jsou poskytovány cizincům.

- *„Oblast bydlení*

- *bydlení formou nájemní nebo podnájemní smlouvy*
- *v případě potřeby úhradu vstupních nákladů: provize realitní kanceláři o max. výši nájemného za jeden měsíc pronajímaného bytu, jednorázový a nevratný finanční příspěvek na zajištění bydlení, úhrada prvního, příp. i druhého nájemného,*
- *vybavení bytu nezbytným základním nábytkem a dalším zařízením,*
- *stěhování oprávněné osoby do bytu včetně úhrady nákladů na stěhování.*

- *Oblast zaměstnání*

- *asistence při podání žádosti o zprostředkování zaměstnání,*
- *při hledání zaměstnání s využitím nabídek volných pracovních,*
- *při zajištění rekvalifikací,*
- *při zajištění dalších kurzů.*

- *Oblast vzdělávání:*

- *asistence při začlenění dětí do základní školy v rámci povinné školní docházky,*
- *asistence při zprostředkování studia na střední, či vysoké škole,*
- *asistence při podání žádosti o uznání zahraničního středoškolského a vysokoškolského vzdělání a dokladů o něm,*
- *asistence při začlenění dětí do zájmových kroužků v rámci základní školní docházky,*
- *v případě zájmu zprostředkování nadstandardního jazykového kurzu,*
- *při začlenění dětí v rámci předškolního vzdělávání.*

- *Sociální oblast:*

- *Asistence při podání žádostí o sociální dávky v rámci zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a při dalších návštěvách,*
- *při podání žádosti o sociální dávky v rámci zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a při dalších návštěvách.*

- *Zdravotní oblast:*

- *asistence při registraci u zdravotních pojišťoven,*
- *při registraci u lékařů a u jednotlivých návštěv,*
- *nákup a úhrada speciálních zdravotních pomůcek u handicapovaných osob.*
- *při službách tlumočníka při jednání na úřadech a s dalšími subjekty.“* [23]

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje v rámci SIP jazykový kurz formou základního bezplatného jazykového kurzu, jenž je ukončen zkouškou a osobě je vydáno na základě úspěšně vykonané zkoušky osvědčení. Celková doba kurzu činí 6 až 12 měsíců. SIP je tvořen také i obcemi, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími resorty. Základem je koordinace a součinnost mezi danými pověřenými právními subjekty a cizincem v různých oblastech integrace. Nestátní neziskové organizace při plnění SIP mají ve své kompetenci poradny, jmenovitě: např. Poradna pro integraci, Charita Česká republika, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Centrum pro integraci cizinců, Sdružení pro integraci a migraci a další. [24]

Prioritou pro integraci cizinců požívající mezinárodní ochranu je jejich informovanost s fakty, které mohou pozitivně ovlivnit jakoukoli oblast integrace. Důležitá je informovanost i majoritní společnosti, také osoby, které jsou součástí různých stádií integrace jako například pracovníků neziskových organizací ale i zaměstnavatelé azylantů. Pro daný účel jsou vydány informační materiály, které jsou vydávány v kooperaci s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v České republice.[25]

[23] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

[24] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

[25] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

1.8 EVROPSKÁ MIGRAČNÍ KRIZE

Co to vlastně Evropská migrační krize je a jak ovlivňuje Evropu. Autorka této práce měla úzkou zkušenost „pocítit“ Evropskou migrační krizi osobně, a to když v rámci jejího služebního zařazení u cizinecké policie byla dvakrát vyslána na misi do Makedonie, kdy úkol vyslaného kontingentu z ČR bylo zvládnutí obrovského přívalu migrantů přes Balkánskou trasu. Zkušenost autorky je nepřenosná a její poznatky budou uplatněny a zmíněny v této práci.

K vysvětlení a upřesnění pojmu Evropská migrační krize je nutné prvotní vysvětlení pojmu migrace a nelegální migrace.

1.8.1 MIGRACE

Daný pojem pro tuto práci lze definovat jako pohyb osob z původního místa pobytu, respektive domovského státu. Migraci lze chápat i jako pohyb osob v rámci hranic jednoho státu, v této práci se ale budeme zabývat migraci, která je myšlena jako mezinárodní, tedy přes hranice státu, či více států. Migrace zanechává stopy v kulturních, sociálních a společenských strukturách obyvatel, kdy lze hovořit o „změně v rámci populačního vývoje.“[26]

Trendy v rámci migrace ovlivňují push a pull faktory, kdy push faktorem rozumíme ekonomickou migraci pull faktorem chápeme politickou migraci. Výsledkem kombinace těchto faktorů bývá přemísťování obyvatel z jedné země do druhé.[27]

1.8.2 NELEGÁLNÍ MIGRACE

Nelegální migraci lze také nazývat za nedovolenou migraci. Nedovolená migrace není jev současnosti, ale jev, který trvá staletí ve větší či menší míře intenzity, kdy míru

[26] BEJČEK, J. M. *Úvod do práce s rodinami migrantů s udělenou mezinárodní ochranou*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016, 188s. ISBN 978-80-7452-123-2.

[27] BEJČEK, J. M. *Úvod do práce s rodinami migrantů s udělenou mezinárodní ochranou*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016, 188s. ISBN 978-80-7452-123-2.

intenzity vždy ovlivňují okolní vlivy a to především politické, sociální a demografické vlivy (respektive stav) daného území v daném časovém období. [28]

Nelegální migrací tedy míníme „*nedovolené překročení státní hranice s úmyslem usadit se v rozporu s imigračními a dalšími právními normami daného státu na jeho území, nebo jeho využití pro nedovolený tranzitní přechod do dalšího státu*.“[29]

Politický útisk, válka, chudoba či jiné chybějící aspekty svobodného a důstojného lidství, pro které člověk opouští svoji domovskou zemi, jsou oprávněným důvodem migrace. V rámci historie tomu nebylo jinak, ale Evropská migrační krize se vyznačuje mimo jiné i tím, že výše jmenované důvody pro migraci nebyly pro mnoho z daných migrantů stěžejní respektive odůvodněné, jelikož bylo prokázáno, že na statut uprchlíka či získání mezinárodní ochrany mnoho z nich nedosáhlo či jim daný statut nebyl udělen s odůvodněním, že se jedná o ekonomického migranta. Během let 2015 a 2016 přicestovalo do Evropské unie více jak 1 milion migrantů z různých zemí jako Sýrie, Afghánistán, Irák, Somálsko, Maroko, Eritrea a jiné destinace.

Evropská unie má jako nástroj ke zvládnutí a řešení Evropské migrační krize, určité nástroje formou mnohých opatření, na kterých se vzájemně dohodly členské státy EU. I když není pravidlem, že se všechny členské státy EU dohodnou a vezmou daná opatření za svá, nebo ač opatření přijmou, nejsou schopny to dodržovat ať už z vlastní vůle státu, nebo na vůli státu nezávislé. Členské státy EU odpovídají za prověřování žádostí o azyl a dále o procesu se závěrečným rozhodnutím o tom, komu bude ochrana poskytnuta, nebo jaký druh ochrany dané osobě bude právně přiznán. Prověřování žádostí o azyl a následné rozhodnutí je velice zásadní a musí byt osoba fakticky prověřována s co nejvyšší možnou obezřetností. Mnohdy se totiž jedná pouze o ekonomické migranty, kteří opustili svůj domovský stát za účelem lepší finanční ekonomické prosperity v jeho životě a ne z důvodu války, teroru, útisku a dalších důvodů pro které je možné legitimně dané osobě přiznat ochranu v určité formě či statut uprchlíka. Ekonomického migranta či osoby,

[28] BEJČEK, J. M. *Úvod do práce s rodinami migrantů s udělenou mezinárodní ochranou*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016, 188s. ISBN 978-80-7452-123-2.

[29] BEJČEK, J. M. *Úvod do práce s rodinami migrantů s udělenou mezinárodní ochranou*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016, 188s. ISBN 978-80-7452-123-2.

které nebyla přiznána ochrana, mají členské státy EU povinnost vrátit osoby zpět do jejich domovské země nebo jiné země, přes kterou tyto osoby tranzitovaly. V případě, že osoba nerealizuje návrat do domovské země nebo jiné země, přes kterou tato osoba tranzitovala dobrovolně, lze, aby si vláda respektive složky státu, které mají daná oprávnění, si tuto povinnost-nařízení vynutit právními kroky s donucovacími prvky. [30]

EU má také snahu řešit klíčové příčiny krize a dále poskytuje humanitární pomoc v rámci EU i mimo ni. Naprostá většina migrantů a uprchlíků využívá služeb převaděčů, respektive jim slepě zaplatí za převoz, nebo umožnění převozu a jistota dopravení do vysněné cílové destinace neexistuje. Využívání služeb převaděčů, kdy úplatek za tuto službu mnohdy činí veškerý majetek uprchlíka či migranta, přispívá k bujení organizovaných zločineckých struktur. EU má snahu bojovat proti převaděčství na hranicích a tím zajistit větší bezpečnost. Prioritou Evropské komise je především zajištění ochrany dětí bez doprovodu, to je jeden z tíživých problémů a to z toho důvodu, že počet dětí bez doprovodu neustále narůstá. Najít ale vhodná a účinná opatření není jednoduchým úkolem, při takto rychle proměnlivém a nestabilním jevu s neurčitým budoucím směrem. Mezi další úkoly EU je zajištění relokace žadatelů o azyl a také navracení migrantů, kterým nebyl udělen statut uprchlíka, či nemají na mezinárodní ochranu nárok. [31]

V schengenském prostoru se dle schengenské prováděcí úmluvy na vnitřních hranicích schengenského prostoru mohou lidé pohybovat volně bez kontrol. Jedním z vlivů při znovuzavedení kontrol nejen na vnějších hranicích ale i na vnitřních hranicích byla právě Evropská migrační krize, kdy bylo nutné zavést dočasné kontroly na hranicích, s ostatními schengenskými zeměmi EU, z důvodů neúnosnosti a nekontrolovatelnosti přívalu migrantů a uprchlíků. Členské země EU, které jsou nejvíce zatíženy masivním nárůstem přílivu migrantů potažmo i uprchlíků, poskytují potraviny, vodu, základní

[30] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

[31] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

zabezpečení hygieny a dočasného obydlí, což má za důsledek velké finanční výdaje pro tyto členské země EU. [32]

Nutno také podotknout, že Evropská komise v květnu roku 2015 navrhla evropský program pro migraci, a lze konstatovat, že je to jeden z nejlepších nástrojů v oblasti azylu a migrace ve světě. S tranzitními zeměmi v Africe a zeměmi původu se snaží EU v rámci možností spolupracovat a jsou to země jako Etiopie, Niger, Mali, Senegal a Nigérie. EU nabízí určitou finanční podporu pro výdělečnou činnost ve střediscích pro migranty a v tranzitu. Omezení převaděčství či obchodování lidmi je též strategií pro řešení příčin migrace. V březnu 2016 bylo sjednáno prohlášení mezi EU a Tureckem, kdy základem daného prohlášení je omezení migračních toků, v daném případě tok migrantů přes Egejské moře. Určení legálních způsobů migrace do Evropy bylo velice účinné opatření, kdy např. v říjnu 2015 za jediný den migrovalo 10 000 migrantů a od daného výše uvedeného prohlášení přibližně kolem 74 migrantů. Další dohodou mezi EU a Tureckem je, že pokud nelegální migranti, kteří přijdou do Řecka a nepodají žádost o azyl či jejich podanou žádost nelze dle legislativy přijmout, budou vráceni zpět do Turecka, kdy za každého vráceného Syřana, který byl vrácen do Turecka, jelikož zvolil nelegální cestu EU, přijme z Turecka syrského uprchlíka - migranta, pod podmínkou, že přicestoval legální cestou. K datu 21. července 2017 bylo toto aplikováno počtem 7 807, tedy tolik syrských uprchlíků si vzala EU z Turecka pro přesídlení. Lze tedy konstatovat, že prohlášení, respektive dohoda dosáhla svého cíle. [33]

EU byla nápomocna při budování hotspotů v zemích jako Řecko, Itálie a jiné, kdy byly vybudovány pro zvládnutí přílivů migrantů. Kdy je nutné, aby orgány veřejné moci daných členských státu a odborníci vyslaní ostatními členskými státy na pomoc, zajistily identifikaci, prověřování a registraci osob a také tyto osoby uceleně informovat

[32] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

[33] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

o možnosti mezinárodní ochrany v čem spočívá a kdy vůbec vzniká nárok si o takovouto ochranu zažádat. [34]

Osoby, které nemají právo zůstat v EU a nebyla jim udělena mezinárodní ochrana EU se navracují do svých domovských zemí. Členské státy daná pravidla, ale musí striktně dodržovat, a snažit se aktivně a efektivně plnit závazky a pro jejich plnění při navracení daných osob poskytuje Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex[35]) zásadní podpůrnou sílu pro koordinaci a zajištění přesunu osob. Uzavírání dohod o navracení osob s příslušnými třetími zeměmi mimo EU je toho ale nedílnou součástí pro fungování celého procesu navracení osob s neuděleným právem zůstat v EU či neudělenou mezinárodní ochranou. V rámci ochrany našich hranic evropská pohraniční a pobřežní stráž započala v říjnu 2016 společnou ochranu vnější hranice. Členské státy nasadily, vyjma 100 000 členů již fungující pohraniční stráže v členských státech, na ochranu vnějších hranic a koordinaci a úspěšné zvládnutí další migrační krize více než 1 550 pracovníků. [36]

Od roku 2015 je aplikována relokace, v jejímž rámci jsou členské státy EU zavázány relokovat osoby z Řecka a Itálie, do jiných zemí EU. K datu 21.07.2017 bylo relokováno více než 24 000 osob, z toho 16 774 z Řecka a 2 675 z Itálie a to do 24 zúčastněných států. [37]

Dále aplikován, dle dohody členských států, program dobrovolného znovu usídlování. V rámci přesídlení bylo k červenci 2017 přesídleno cca 16 500 osob do 21 států, tedy do států jejich stanovisko k dohodě bylo kladné.[38]

[34] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

[35] Akronym Frontex- z francouzštiny Frontières extérieures- v překladu vnější hranice.

[36] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

[37] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

[38] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

V rozmezí let 2015 až 2017 bylo na potřeby zvládnutelnosti migrační krize z rozpočtu EU celkem vyčleněno 17,7 miliardy EUR. Z dané uvedené částky bylo 10,3 miliardy EUR na financování mimo EU, humanitární pomoc, která byla do rozpočtu také započítána, byla ve výši 2,7 miliardy EUR a 0,6 miliardy EUR na svěřenský fond MADAD pro Sýrii, dále na nouzový svěřenský fond pro Afriku bylo vyčleněno 2,4 miliardy EUR.[39]

EU poskytuje humanitární pomoc pro migranty a uprchlíky dále Iráku, Jordánsku, Libanonu a Turecku, kdy pro poslední zmíněnou zemi bylo vyčleněno 2,2 miliardy EUR.[40]

[39] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. EU a migrační krize 2017 [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

[40] EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. EU a migrační krize 2017 [online]. 2017 [2018-11-25] Dostupné z: https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

2 PŘÍSTUPY VYBRANÝCH EVROPSKÝCH STÁTŮ K INTEGRACI

Přístupy vybraných Evropských států k integraci ovlivňuje mnoho faktorů, kdy dle těchto daných kulturních, politických a historických faktorů daná země volí určitý přístup k integraci. Každá země volí svůj osobitý přístup, a to z důvodu toho, aby byla integrace cizinců v rámci začlenění do majoritní společnosti v jednotlivých zemích co nejúspěšnější na základě jejich zkušeností a migrační historie dané země, a nejen historie, ale i současný charakter migrace v jednotlivých zemích Evropských států. [41]

Německo, Francie a Velká Británie, u těchto zemí se bude autorka snažit popsat přístupy k integraci, kdy tyto země v sobě mají ukotvenou historickou i současnou zkušenost s migrací a tedy i s následným integračním procesem. A ač jsou tyto zmiňované země všechny součástí EU jejich integrační procesy a postupy při začleňovaní cizince jsou vzhledem k rozdílné kultuře a zkušenostem rozličné.

V západních zemích existují rozdílné druhy modelů integrace, kdy se tyto modely nejsou trvalé, ale mění se a upravují na základě aktuálních potřeb daného přítomného stavu. Ať už je myšlen stav politický či masivní nárůst příchozích migrantů nebo ekonomický. Každý národ má právo si zvolit integrační přístup, je nutné, aby vyhovoval historii země, národní politice a vnějším podmínkám, které ovlivňují migraci, tím že ji stupňují nebo má klesající tendenci. Integrační přístup není rozhodně utvořen momentem, ale jeho vznik, rámec a podoba se rodí desetiletí. Mezi důvody pro které se integrační přístupy mění lze zařadit i negativní vlivy jako masivní nárůst migrantů s tím spojená zvýšená xenofobie a následné vyloučení komunit cizinců, kteří by měli být naopak integrování a ne podléhat segregaci ze strany majoritní společnosti. [42]

---

[41] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

[42] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

To, že integrační přístup je dynamický a měnící se proces lze nastínit přístupem Nizozemí. Sociální a občanská soudržnost nynějšího modelu je oproti předešlým integračním modelům změnou a to v důležitosti základního sociálního společného základu a negace segregace. V minulosti byl nizozemský integrační přístup více multikulturní, kde bylo dbáno na rozmanitost a mnohost kultur a zachování původní domovské identity cizinců současně s identitou země do které se integrovali. [43]

Nizozemí i Velká Británie nemá uniformní systém k integračnímu přístupu ale systém diverzní podporující snášenlivost. Diverzní systém a právě různorodost jeho prvků tvoří vlastnosti základního systému. Kdy v případě jakékoliv krize jsou v krizi pouze jednotlivé části a ne celek jako takový. Nebo odlišný přístup Švédska, které si klade za stěžejní umožnění vhodných sociálních podmínek v integrační politice a to ke spokojenosti jak majoritní většiny tak i migrantům, kdy zajištění zaměstnání je pro Švédsko základním kamenem integrace. Integrační přístupy nelze chápat jednostranně, nikdy to není jen bílé nebo černé, vždy se mísí různá pojetí, různá hlediska a na základě daných specifických podmínek stát přijme nejlepší z charakteristických znaků a vlastností pro vytvoření integrační politiky, respektive integračního přístupu. [44]

2.1 NĚMECKO

Příslušnost k národu, jenž je dědictvím po předcích tvoří německý přístup k identitě a občanství. Předpoklad z německé historie byl takový, že se migranti jednou vrátí do své domovské země ať už je to třeba i druhá generace migrantů a protipólem tohoto jevu bylo, že po pádu Sovětského svazu německá politika aplikovala příjem statisíců potomku etnických Němců, toto etnikum již ale žilo svým životem a mělo své tradice a zvyklosti, které se silně odlišovaly od těch německých. Po válce se migrace a zkušenosti s ní začaly rozpínat a to když byla vláda nakloněna k příjmu pracovních migrantů. Do této doby byla

[43] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

[44] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

integrace záležitostí pouze pro zaměstnavatele a vládu. Změna přišla v roce 2000, po uvědomění že společnost tvoří 20% osob, kdy jejich domovská země není Německo. Imigrační země potřebovala nové politické paradigma a integrační politiku jednotnou platnou pro celé území. Toto paradigma bylo v základu takové, že integrace vede ke správné cestě k souladu celkové společnosti. V roce 2005 byla vytvořena novela imigračního zákona a bylo postupně započato financování integračních opatření. [45]

Další zvrat nastal v roce 2016, kde byl opět novelizován a schválen integrační zákon, kdy vysoký význam občanské integrace tvoří jádro tohoto zákona. Důvodem onoho zvratu byla evropská migrační krize, kdy do Německa v roce 2015 přicestovalo několik tisíc migrantů a uprchlíků. Stárnutí německé populace a nedostatek pracovní síly ať už na kvalifikované či nekvalifikované práce, zapříčilo názor majoritní společnosti, která příchod migrantů viděla kladně jako pozitivní jev při řešení daných problémů německé populace. Motto „Support and Demand" (podporovat a požadovat), jež je zaneseno v novém německém integračním zákoně, má vystihnout příchozího jedince s aktivním přístupem k integraci a jako protipól je stát, který je účastníkem integračního procesu jako aplikační nástroj integrační politiky. Jazyk, zaměstnání a společný soubor hodnot vede k úspěšné integraci, kdy by „*lidé neměli žít vedle sebe, ale spolu"*. Základem pro německou vládu je aby migrant či uprchlík obstojně uměl německý jazyk, který ho vede k dalšímu rozvoji nejen při uplatnění v zaměstnání ale i pro trvalé usazení. Německo je zemí s občanským přístupem k integraci, kdy je základem společné sdílení hodnot většinové společnosti, multikulturní pojetí integračních přístupu a politiky nebyl nikdy vzat v potaz. [46]

[45] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

[46] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

2.2 FRANCIE

Přístup Francie k integraci vlivem její naprosto odlišné historie je velice rozdílný než integrační přístup Německa. Bývalá koloniální velmoc měla historicky velmi úzce spjaté vztahy se Severní Afrikou. Také měla francouzská populace po druhé světové válce velký problém, který byl spjatý s minimálním růstem majoritní francouzské populace a potřebnost obnovy země po válce. Velká francouzská revoluce již formulovala současný přístup francouzské populace k integraci, kdy republikánský sekularismus určil primární hodnoty *„Svobody, rovnosti a bratrství“,* kdy tyto hodnoty jsou stálou součástí i dnešní politiky Francie. [47]

Díky výše zmíněným aspektům je integrační přístup majoritní společnosti univerzalistický, tedy základ tvoří asimilace. Francouzská majoritní společnost tedy vyžaduje, aby se jedinec plně integroval a plně se přizpůsobil kultuře majoritní společnosti bez dvojí identity, ve smyslu dodržování tradic a zvyklostí svého původního etnika/kultury. Většinová populace Francie neuznává separaci migrantů ať už pro jejich etnikum či rasu. Participace ústavní legislativy, občanské a kulturní tradice tvoří ve Francii plnost integrace. Z výše uvedeného je vyvozeno, v jakých oblastech integrační politika Francie spatřuje stěžejní body. Koncept l´école républicaine – republikánské školy, je postaven na vzdělání směrem k francouzským hodnotám, kdy vytyčují důležitost začlenit děti migrantů. Rovnost, svobodu a striktní postoj k odmítání rasismu a diskriminace, uznávat pravidla společnosti, tyto základní hodnoty by měla škola vypěstovat v dětech migrantů a naučit je národnímu cítění a tím dát vznik pro plně integrovaného občana francouzské populace. [48]

Laïcité je druhým konceptem, kdy základem je francouzský sekularismus, který separuje státní moc od moci církevní a přechází do osobní sféry. Nestrannost a rovnost,

[47] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

[48] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

hodnoty, které má daný princip zastávat, kdy je ale například k tomuto paradoxem zákaz veškerých náboženských symbolů ve školních zařízeních. Přesto, že francouzská populace vnímá rasismus a diskriminaci jako velmi negativní jev, byl daný republikánský model po roce 2000 negován a čelil kritice pro jeho líbivou teorii, ale pro reálnou aplikaci byl vnímán záporně a to z toho důvodu, že mnoho migrantů diskriminaci částečně pociťovalo či mezi 34% až 50% migrantů diskriminaci přímo osobně zažilo. [49]

2.3 VELKÁ BRITÁNIE

Ač by se mohlo domnívat, že přístup k integraci bude mít Velká Británie totožný s Francii, vzhledem k tomu že má velice podobnou historií s totožností koloniální velmoci, tak každá země pojala své historické zkušenosti jiným směrem při přístupu k integraci. Velká Británie měla princip nepřímé vlády, to se projevovalo v zachování kultury a tradice daného etnika v koloniích. Velká Británie zvolila cestu multikulturalismu, již po roce 1960 aplikovala přístupy proti diskriminaci, což byla i snaha o znovuobnovení prvků zakladu postkolonialismu. Velká Británie cítí, že je integrace naplněna při aplikaci rovného přístupu k právům ve společnosti. *„Lidé mají žít bok po boku ve vzájemné toleranci, mohou si uchovávat své tradice, náboženství a kulturní diverzitu, zároveň musí respektovat společná základní pravidla daná právním řádu*.“ [50]

Spojení pluralismu a liberalismu a anglické populaci vnímá rasismus a diskriminaci jako negativní jev, ale oproti Francii spatřuje řešení v multikulturalismu, kdy eliminace rozdílnosti kultur a jednotlivých etnik a jejich tradic není pro Velkou Británii souhlasný integrační přístup. Naopak v rozdílnosti vidí pozitiva a rozmanitost etnik jako důležitý základ vlastní identity. Po roce 2000 ale tento multikulturní přístup a jeho základ začal být zpochybňován a objevili se negativní postoje k tomuto přístupu, a to z důvodu

[49] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

[50] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

konfliktů na britských předměstích pro nesoulad majoritní společnosti s nově příchozími. Kdy na základě oněch incidentů vznikl v roce 2001 report „*Budování soudržných komunit*“ [51], kdy jeho aplikace má propojovat kulturní mnohost a občanství. Také tento report vytyčil doporučení pro vznik celkové sdílené koncepce národa, v němž bylo zmíněno, že multikulturní přístup má negativní vliv na soulad společné cesty společnosti v dané zemi.[52]

[51] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

[52] ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [2018-11-28] Dostupné zhttps://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

3 INTEGRACE CIZINCŮ Z EVROPSKÉHO HLEDISKA/ČR

Otázkou zůstává poznání příčiny toho, co je nyní velkým problémem Evropy a světa; nejistota, terorismus, korupce a krize identity a hodnot. Neexistuje žádný účinek bez příčiny nebo bez příčin. Je nutné upustit od ideologií, přesvědčení, zájmů a moralizování politicky správné. Je zřejmé, že už dávno něco nefunguje, a to, co dnes vidíme jako jedinou nehodu, je důsledkem selhání, vystupujícího nepravého a minulého procesu. [53]

Jako každá těla naživu, společnosti potřebují kohezní stabilitu identity a rovnováhu, pravé tkáňové pojivo, které se vyhýbají ničení choroby a úpadku. Ještě více retrográdní společnosti se snaží zachovat svou identitu, svou kulturu a hodnoty jako něco přirozeného a zásadní pro ochranu tohoto společného blaha, jeho stability, integrity, vlastního zdraví a pokroku a nikoliv jiného. Jejich těla společenství, jako fyzická a organická těla, mají své vlastní fyzické a chemické, vlastní přirozené zákony, kterými se řídí a vedou, bez ohledu na to, zda jsou právně nebo morálně právně dle naší kultury správně. Lze říci, že jde o identitu a kulturní identitu, která není identitou rasy, ani pohlaví, pohlaví, ani třídy, ale identity etiky, kultury a hodnot. Dokonce i nejsilnější obhájci rovnosti a svobody, kteří popírají tento nesporný fakt, se chovají a fungují pod stejným základním a univerzálním principem, vytvářejí vztah a spojení, s nimiž se většina identifikuje, podobá a odmítá ty, kteří jsou odlišní nebo se liší jejich ideologie, náboženská víra nebo politické úvahy či přesvědčení. Nikdo nepřijme nebo neodmítá, nebo nenávidí někoho se stejným pohlavím, náboženstvím, rasou. Odmítavé chování cítí většina k osobám s jinou etickou hodnotou, nikoli k jejich vzhledu, ale k jejich chování, které nese jejich kultura, pokud tedy vynecháme extremistické skupiny apod. [54]

---

[53] KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

[54] KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

Pro názornost společenské tělo potřebuje pojivové tkáně, které ho drží společně, kdy mohou následovat dva různé antagonistické procesy, identifikaci, která spojuje a provádí (fúze identity) a de-identifikace, která rozptýlí a rozkládá ji (štěpení identity). Teroristé často reagují na tento proces. Evropská realita společenská a kulturní jako taková se projevuje odlišně od ideologů, básníků, moralistů a sociálních alchymistů, tím, že upřednostňují chybu sdílenou s nejistotou. Jejich názory volají po společnosti západní demokratické a rozvinuté, společnosti blahobytu, amalgamaci a pak následují kulturní a sociální rozpady, přijaté k revolučnímu náboženství, které zapomínají, že realitou je bezpečnostní identita. Názory evropské společnosti jsou málo vyvážené, bezpečné a účinné, s nízkou stabilitou a složitou správou. Belgie, Francie, Německo, stejně jako ostatní země Západní a Evropané ztrácejí bitvu o bezpečnost, identitu a kulturu kvůli zájmu staleté ideologie, náboženství a dogmata povzbuzená ideology, básníky, a politiky kdy vyústění je univerzální soucit, že nic neví o skutečnosti a povaze těchto věcí. Tímto způsobem jediná věc, která spojuje Evropu, je momentálně strach z islámu, nikoliv jejich kultura nebo historie. Evropa totiž byla v minulosti ve většině podstatných věcí pouze struktura, která se zakládá na ekonomických zájmech nebo na trhu, a nikoliv na etických a kulturních hodnotách identity. [55]

Společnost sloučená a nestrukturovaná, s jedinečným administrativním identity povrchového založení opouští cestu otevření dalších morálně silnějších a náboženství, které se nevrátí k integraci, nýbrž k tomu, aby se s nimi vyrovnaly. Nezáleží na příčinách nebo zásadách rovnosti nebo integrace, které se uplatní ve věci fait accompli, neboť tyto společnosti budou brzy menšinou, která se bude muset přizpůsobit a integrovat, která přichází k pobytu, a ne naopak. Protože společenská realita jako povaha věcí uniká jakémukoli pokusu o to, aby ji průměrně disponovala, a zvládla to při rozmaru ideologií, moralizací nebo zájmů. Neodpovídá na morálně žádoucí ani politicky korektní, což není vždy přijato nebo respektováno, ve většině případů to vede k nesprávným pochybnostem o klamavých rozsudcích a nejednoznačných rozhodnutích o horších důsledcích, než by bylo poskytnutí nápravy. Reálná skutečnost ukázala, jak obtížná integrace různých kultur

[55] KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

a mentality, která je více žádoucí než skutečná, a nikoliv to není nedostatkem vůle nebo úsilí či prostředků. Poslední události násilí a útoky teroristů v zemích Evropy pomáhá více chybnému pojetí problému a neúspěšné integraci bez omezení. [56]

Otázkou je stále věda nebo náboženství, představivost nebo realita, ideologie nebo znalosti, doxa nebo epistémé. Ideologie nebo náboženství či ekonomika nezahrnují ani vysvětlují ani nevyřeší složitou povahu lidské věci, a určitá řeč politická, náboženská nebo média jsou více překážkou a problémem. Neexistují kázání kazatelné nebo demagogické politické, ani mediální, ani důvody ekonomické nebo tržní, ale jednoduchá otázka identity založená na etice tohoto důvodu, která je kritičtější a znalost epistémé. Podle slov Klemperera se také v demokracii vytváří často neurčitý jazyk a spokojený diskurz, který nás osvobozuje od myšlení a trvání života a poskytuje nám sladkou a podvodnou bezpečnost, která poskytuje společné dogma.[57]

3.1 PŘED ROKEM 2015 A PO ROCE 2015

V případě srovnání integračních postupů před rokem 2015 a po roce 2015, najdeme mnoho rozdílů v aplikaci integrační politiky i integračních přístupech. Vliv Evropské migrační krize a dynamický rozvoj nelegální migrace způsobil změny nejen v praktické proveditelnosti integračních procesů a postupů. Nutnost aktualizovat koncepci integračních postupů nejen na národní úrovni, ale i na úrovni evropské byla více než žádoucí, ba nevyhnutelná.

[56] KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

[57] KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

4 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ INTEGRACI

Důležitým faktorem ovlivňující integraci cizinců do majoritní společnosti jsou instituce, které jsou zaměřené nejen na proces socializace a včlenění cizinců do společnosti ale kladou důraz i na to aby většinová společnost pozitivně vnímala integraci a byla její součástí.

Jako nejlepší a nejméně komplikovaný nástroj s pozitivním výstupem jsou základní školy. Je prokázáno, že v prostředí základních škol jsou děti vůči dětem cizinců otevření a jednají v rovině bez rozdílu rasy, kultury a náboženství. Xenofobie v takto smíšeném kolektivů dětí majoritní společnosti a dětí integrovaných cizinců není. Zde je vidět jak se proces akulturace v podstatě mísí nebo i je enkulturací, kdy včleňovaný jedinec proniká do kultury většinové společnosti. Osvojení jazyka majority, slovem i písmem, je pro dospělé jedince zdlouhavý proces a někdy dosahuje pouze minimální úspěšnosti a dosahuje pouze základní úrovně, oproti dítěti, které si jazyk osvojí přirozeně a osvojení je úplné. V mnoha případech se dítě ve své rodině pro znalost jazyka majoritní společnosti stává jakýmsi tlumočníkem a má svoji důležitost v rodině. Pokud děti navštěvují jakoukoli vzdělávací instituci ať už povinnou či nepovinnost, jejich rodiče, právě pro rodičovství, vstupují ve známost širšímu okolí a je možnost navázání dalších vztahů s majoritní společností a růstu integračních prvků. [58]

Úroveň kvality integračních funkcí v institucích zaměřených na vzdělávání dětí, je velice uspokojivá. Oproti institucím zaměřených na vzdělávání dospělých, zde daná úroveň nedosahuje uspokojivého výsledku. Státní integrační program, jenž je daný zákonem, stanovuje pro azylanty jazykovou výuku. A zde daný prvek programu, tedy výuka jazyka majoritní společností, plní lépe svoji integrační funkci. Ani zákonem stanovený program

[58] UHEREK, Z. Etnologický ústav AV ČR. Migrace online.cz. *Integrace z hlediska emického a etického* [online]. 2005 [cit. 2018-11-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf.

pro vzdělávání azylantů není ale schopen být tak účinný, jako školní příprava, kdy jsou děti schopné si jazyk většinové společnosti osvojit plně. [59]

Za negativní jevy při vzdělávání dospělých často vnímáme malou motivaci ze strany migrantů/cizinců a minimální schopnost samostudia. Kdy nejen tyto negativní vlivy, ale i nespočet dalších mají své důsledky, které se pak rozrůstají v negativním smyslu do dalších oblastí integračního procesu. Limitující pro jedince v integračním procesu pro kvalitní integraci je to, že se mnoha jejich domovských zemí nepoužívá latinka, tedy je pro ně velice těžké naučit se jazyk země, která je přijmula a dala jim mezinárodní ochranu. Jazyková negramotnost poté bývá stavem mnohdy neměnným. A k tomuto negativnímu jevu se vážou další negativní jevy, neschopnost si najit kvalitní profesi, problém s komunikací se státními orgány a úřady, kdy krajní vyústění této situace je separace od většinové majoritní společnosti. Nutnost řešení tohoto negativního jevu je více než potřebná a to z toho důvodu, že tento jev se nevyhýbá ani mladým migrantům či migrantům v produktivním věku, kteří pak zůstávají na okraji integrace a nikdy nebudou plně integrováni a jejich statut v pozici osoby jazykové negramotnosti brání dalšímu rozvoji v majoritní společnosti, ať už jde o ekonomickou, sociální či osobní oblast života. Pozitivní vliv na tento negativní jev má zájmová činnost například v podobě kolektivního sportu apod. Zaměstnaní jako pozitivní činitel integrace z pohledu začlenění jedince do kolektivu je velice prospěšný pro integrační proces, ale pouze za podmínek, kde platí smíšený kolektiv. Pokud se jedinec vyskytne v kolektivu svého etnika a ještě se jedná o nekvalifikované práce s nuzným výdělkem, má tento jev opačný efekt a z pozitivního činitele je negativní ve smyslu toho, že se jedinec opět uzavře směrem ke svému etniku.[60]

[59] UHEREK, Z. Etnologický ústav AV ČR. Migrace online.cz. *Integrace z hlediska emického a etického* [online]. 2005 [cit. 2018-11-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf.

[60] UHEREK, Z. Etnologický ústav AV ČR. Migrace online.cz. *Integrace z hlediska emického a etického* [online]. 2005 [cit. 2018-11-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf.

4.1 SUBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ CIZINCE

Nelze neuvést, že v rámci Evropské integrační krize byla většina migrantů (respektive příchozí jednotlivci či skupiny byly skoro v celku stoprocentní) muslimové, z tohoto důvodu, je nejen tato kapitola určující faktory ovlivňující integraci zaměřena úzkoprofilově na kulturu osob arabských zemí a afrických zemí, kdy jejich náboženstvím je islám a dodržují se s tím spjaté arabské/ muslimské zvyklosti a tradice. Tím je definována jejich kultura, výchova, vzdělávání, náboženství a vytváří celek jako takový, kdy lze vytyčit určité ovlivňující faktory integrace.

4.1.1 KULTURA

V současné době médii a všemožných sdělovacích prostředků je povědomí o různých kulturách velice vysoké. Přesto vědy, které se zabývají kulturou a jejím vlivem na společnost, je ve výčtu nemnoho, mezi dané společenské vědy patří etnologie, kulturní antropologie, sociologie a psychologie. V oblasti etnologie a kulturní antropologie danou činnost ale zastává nevelký počet odborníků. [61]

Pochopení jevů a skutečností ve společnosti v muslimských zemích pro západní křesťanskou společnost velice složité a z tohoto západního pohledu někdy až nepochopitelné. Je nutné vidět kulturu dané společnosti, pro její pochopení, komplexně ve všech souvislostech, které se navzájem ovlivňují. Pokud znalost určitého etnika bude pouze kusá a vytržená z kontextu, nikdy neumožní vidět souvislosti vztahů procesů a prvků mezi sebou a pro pochopení jednotlivce je nutné komplexní pochopení jeho kultury, kdy je chování jedince více než spjato s jeho kulturou. Explikace základních hodnot muslimských zemí, politické kultury v dané oblasti, a také explikace určitých jevů a prvků dává poté i vysvětlení i pro tak nepochopitelné činy islámských radikálů,

[61] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

sebevražedné atentáty apod. a to například ve věci, kdy muslimská společnost nepřijímá kompromisy. [62]

Z hlediska sociologie a antropologie vnímáme sociokulturním systémem, který vychází z lidské skutečnosti, jenž je systémem vazeb ve společnosti dané skupiny, etnika, národa, lidstva. Rovnocenné spojení sociálního a kulturního vystihuje právě výraz sociokulturní systém. Kultura se vždy rodí z lidské společnosti, kultura nikdy nemůže existovat sama o sobě bez společnosti. Daný systém vytváří stabilitu a funkci sociálních systémů, jež mají vazby na další systémy a poté tvoří jednotu kultury. Lze definovat tři funkční složky kultury a to civilizační, institucionálně – normativní a funkce duchovní. Působnost kultury jako takové na integritu jedince a jeho osobnostní rozvoj je nediskutovatelná. Začlenění jednotlivce do určitého sociálního systému, osobnostní rozvoj jedince, všechny tyto skutečnosti daná kultura plně ovlivňuje. Při výčtu působení jednotlivých regulačních činitelů dané kultury v každodenním životě jedince dojde k objasnění vztahů a spojitostí kultury a kultury jako takové, jejíž stavbu právě tvoří daní jedinci. Zdroje projevu chování jsou samozřejmě ukotveny v kultuře, kdy zmiňovaná kultura je silně ovlivňována islámem a zvyklostmi a tradicemi v arabském světě.[63]

4.1.2 NÁBOŽENSTVÍ

Autorka zde bude pojednávat ve většině o islámu, jelikož skoro v naprosté většině až na výjimky migranti, kteří přišli do evropských zemí, se hlásili k islámu, jako světovému náboženství.

„Je obrovský problém s integrací muslimské menšiny. Jádrem neúspěchu je samotné náboženství s jeho principy, které drží lidi pohromadě a znemožňují jim, aby se

[62] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

[63] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

přizpůsobili. Jsou pak rodinami pokládány za odpadlíky, vyvrhele a podobně, takže to neudělají. A když, tak je to jen malá část."[64]

Světová náboženství jako křesťanství nebo islám mají základ v univerzalitě oproti jiným světovým náboženstvím, které jsou omezeny konkrétními společenstvími jako třeba judaismus či hinduismus. Všechna náboženství se ale v základu snaží, aby na povrch vyšly nejlepší aspekty lidské přirozenosti, kdy se jedinec přiklání k nějaké vyšší moci, která mu určuje cestu pravdy. [65]

Salama, výraz, od kterého je odvozeno slovo islám, lze ho chápat jako mír či oddání se, odevzdání se. Pokud se tedy muslim řídí Boží vůli, odevzdá se Boží vůli, jeho život je v míru. Historie islámu měla své úpadky i doby rozkvětu. Za dobu rozkvětu je považován příchod posledního z proroků Proroka Muhammada. Jeho příchod pro muslimy znamená konečné dovršení vývoje a dynamický nárůst islámu zakončuje období nevědomosti džahilíje, což má vystihovat pokles poznání základní pravdy lidské existence. V islámském právu šaría je zakotvena vůle boží. Toto právo muslimové striktně dodržují, pokud dané příkazy šaríy dodržuje, má statut člena islámského společenství a je členem islámské obce, která se nazývá umma. Právo šaría je prostředkem k integraci celé muslimské společnosti, každodenní život muslima má náboženský základ.[66]

Snadná manipulace muslimů je dle Daryush Shayegan důsledkem *„kulturní schizofrenie"*. [67] Kdy daný výraz je definován jako *„dopad konfrontace islámské*

[64] VLADIMÍR BAAR, politický a kulturní geograf.

[65] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

[66] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

[67] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

a západní kultury na muslimskou společnost" [68]. Muslimové při dodržovaní svých ustálených tradic a zvyklostí žijí čím dál četněji se západní společnosti, která propadla technice, a také má naprosto odlišné chápání nejen společenské reality života, kde poté nastává konflikt mezi jeho vírou a jeho žitím v západní společnosti. Identita muslima stojí na pilířích islámské tradice. Včlenění islámských zemí do moderního světa a jeho společnosti, v rámci jejich kulturní identity a duchovní integrity je složitý těžko schůdně realizovatelný proces. [69]

4.1.3 VÝCHOVA

Vzhledem k výše uvedenému, je zřetelné, že výchova je více než ovlivněna určitou kulturou. Lze říci, že kultura utváří základ, podmínky a pravidla pro výchovu. Výchova se odvíjí v duchu islámu. Islám stanovuje jak má muslimská rodina vypadat, co má dodržovat, jaké jsou základní pravidla a zvyky rodiny a jakým způsobem se bude realizovat výchova dítěte jakým směrem a pod jakými podmínkami bude rodinný život pokračovat. Rodina je pro islám základní kámen, od něhož se vše odvíjí. Už jen z tohoto důvodu musí osoba, která je členem islámské rodiny, tedy osobu pojí pokrevní pouto či další příbuzenské vztahy, dodržovat pravidla a povinnosti stanovené onou vírou, kde dodržování těchto pravidel je pevné a nekompromisní. Děti jsou v islámské rodině důležitým prvkem. Jejich počet slouží jako ukazatel úspěšnosti rodiny, respektive ukazatel úspěšnosti otce, který v patriarchálním modelu/společností je hlavou rodiny, kdy platí pravidlo upřednostňování synů. Mužské pokolení, přesněji synové, jsou upřednostňováni z mnoha důvodů, jako například to, že syn je pokračovatelem rodu, dle smýšlení muslimské rodiny je také záštitou toho, že se o rodinu materiálně postará a nebude rodina strádat ať už v podobě toho, že syn zajistí stárnoucí rodiče nebo bude materiálně pomáhat svým mladším sourozencům. Model muslimské rodiny také ukládá synům mravní povinnost spočívající v dohledu nad svoji rodinou, aby dodržovala

[68] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

[69] BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

všechna pravidla a povinnosti, jež jim ukládá jejich náboženství. Muslimské rodiny chtějí dětem výchovou zajistit jak fyzickou a mentální stránku tak i v neposlední řadě vštěpovat i hodnoty morální. [70]

Na péči o děti se podílejí oba rodiče, otec v prvních letech dítěte ustoupí do pozadí a nechá matku, ať zahrnuje dítě svojí péčí a nese za něj zodpovědnost. Přibližně v době puberty dítěte nastává čas pro výchovu z otcovy strany. Pro muslimskou rodinu je také typické, že matka dítěte musí být pokorná, poslušná a pomáhat svojí pracovní silou své tchyni. Tchyně má totiž právo, dle stanovených jasných pravidel, plně zasahovat do výchovy dítěte a matka to musí respektovat, proto mnohdy dochází k nepochopení a konfliktům mezi matkou dítěte a tchyní. V muslimské komunitě je matka osobou, jejíž syn by ji měl obdivovat a být k ní pozorný více než ke své manželce. I přesto, že syn již žije v manželském svazku je jeho matka nedílnou součástí v rozhodování o chodu rodiny, myšleno tak že jeho matka má veškerá práva zasahovat do soukromí synova rodiny ať už se jedná o manželský svazek ke kterému má matka případné výhrady tak právo zasahovat do výchovy dětí. Toto je dokonce zaneseno v mravním kodexu u muslimských rodin, matka tedy má právo si danou povinnost pozornosti a vstupování do soukromí synova rodiny vyžadovat. Toto pravidlo bývá mnohdy nepochopeno a důvodem konfliktů ze strany manželky v případě, kdy žena nemuslimského vyznání pojme za manžela muslima.[71]

Život dítěte a právo na daný život je ostatně jako i v jiných kulturách na nejvyšším bodě mravní morální a zákonné příčce. Právo na život dítěte je ukotveno v přikázání islámu. Rodiče muslimského vyznání také musí dodržovat další práva dítěte a to nejen právo na život. V životě dítěte by mělo být zajištěno, vyjma základních životních potřeb, důstojné bydlení, jídlo vzdělání, které bude pro dítě i rodinu přínosem a výchova dle stanovených pravidel. Ve výchově by mělo být kladeno za cíl morálnost,

[70] HOANGOVÁ, E., KOPÁČOVÁ, K., LYSEK, J., TLEGENOV, T. Česká zemědělská univerzita v Praze. Hospodářská a kulturní studia (HKS). *Rodinné vztahy u muslimů.* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=2017:sunnite_a_siite.

[71] HOANGOVÁ, E., KOPÁČOVÁ, K., LYSEK, J., TLEGENOV, T. Česká zemědělská univerzita v Praze. Hospodářská a kulturní studia (HKS). *Rodinné vztahy u muslimů.* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=2017:sunnite_a_siite.

pravdomluvnost, slušné, řádné a čestné chování, nesobectví a další. Zodpovědnost za dobrý mravní a morální základ dítěte, spojený s dodržováním pravidel, jež ukládá daná víra, má pro danou společnost vysokou hodnotu a je žádoucí. Toto je vyžadováno za jakýchkoliv podmínek, ať už jsou podmínky v rodině pozitivní či negativní způsobené například finanční nouzí, rodinnými vztahy, nebo nějakým dalším jevem. Pokud se stane z dítěte sirotek, výchova a povinnost zaopatření dítěte přechází na jeho příbuzné. Dítě bez jakéhokoliv pokrevního příbuzného či příbuzných, kteří se do rodiny včlenili příbuzenským svazkem, se stává pro muslimské společenství jejich dítětem a výchova tkví na úřednících a občanech dané komunity. [72]

Náboženská víra a její učení a s tím spojené rodinné tradice je prazáklad muslimské rodiny, daný a neměnný. Kdy je toto striktně dodržováno z generace na generace. Nutné podotknout, že v muslimských rodinách mají velkou výchovnou a rozhodovací roli prarodiče, což u evropských nemuslimských rodin vidíme málokdy. Ať už je tento jev daný tím, že v muslimských rodinách žije více generací v jedné domácnosti nebo jim to ukládá jejich víra a jasná nekompromisní pravidla, která jsou nejen při výchově dítěte dodržována.[73]

4.1.4 VZDĚLÁVÁNÍ

Vybavování přistěhovalců potřebnými dovednostmi k dosažení úspěšné integrace je ústředním zájmem tvůrců politik v EU i mimo ni. Integrační výzvy studentů migrantů ve formálních vzdělávacích systémech jsou v podstatě spjaty s třemi hlavními součástmi vzdělávání - přístup, účast a výkon. Zatímco přístup ke vzdělání je legálně zaručený, zůstává obtížné. Přístup ke kvalitnímu vzdělání je ještě problematičtější. Další zájem o migrující studenty zůstává ve škole. Mladí lidé s migrujícím původem jsou obecně více vystaveni riziku, že přestanou odejít bez vyšší sekundární kvalifikace. Výsledky studie

[72] HOANGOVÁ, E., KOPÁČOVÁ, K., LYSEK, J., TLEGENOV, T. Česká zemědělská univerzita v Praze. Hospodářská a kulturní studia (HKS). *Rodinné vztahy u muslimů.* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=2017:sunnite_a_siite.

[73] HOANGOVÁ, E., KOPÁČOVÁ, K., LYSEK, J., TLEGENOV, T. Česká zemědělská univerzita v Praze. Hospodářská a kulturní studia (HKS). *Rodinné vztahy u muslimů.* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=2017:sunnite_a_siite.

OECD pro mezinárodní studentské hodnocení ukazují, že ve většině zemí prvotní generace studentů přistěhovalců působí horší než národní studenti a přistěhovalci z druhé generace skórují někde mezi nimi. Rozdíly ve výkonu v jednotlivých zemích však naznačují, že politika hraje důležitou roli při snižování, ne-li zcela vyloučení, nevýhodě, která doprovází vysídlení. Některé vzdělávací systémy prokázaly, že je možné zajistit silné výsledky učení prostřednictvím zvláštních politik v oblasti předčasného učení a další jazykové podpory. [74]

Nabízí-li migrantům dlouhodobou perspektivu prostřednictvím vzdělávání, EU sleduje dvojí přístup, poskytuje nástroje a schémata pro jejich integraci do zemí EU a poskytuje podporu uprchlíkům mimo hranice EU prostřednictvím zvláštních fondů. Prvním z nich jsou různé politické rámce, jako je větší přístup k zařízením pro výchovu a péči v raném dětství, validace předchozího učení a urychlení mechanismů pro posuzování kapacit a uznávání formálního, neformálního a informálního učení přicházejícího přistěhovalce. Příkladem toho je regionální svěřenecký fond jako reakce na syrskou krizi, jehož cílem je pomoci přibližně 1,5 milionu uprchlíků v sousedních zemích prostřednictvím přidělení 140 milionů EUR pouze na vzdělávání.[75]

4.2 OBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ CIZINCE

4.2.1 KONCEPCE INTEGRACE CIZINCE

Základní legislativní kámen pro integraci cizinců v ČR je Koncepce integrace cizinců. Tento dokument jasně stanovuje směr, komplexně a koordinovaně na základě zjištěných a vyhodnocených dat a jevů určuje a stanovuje konkrétní opatření. Daná koncepce je vždy každý rok na základě vyhodnocení aktualizována a dle potřeby jsou uvedeny nová potřebná opatření či budoucí záměr a jakými způsoby nebo kroky bude realizován.

[74] KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

[75] KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

Pověřeným orgánem za optimální spolupráci integrační politiky je Ministerstvo vnitra a k němu další pomocné státní struktury. Společnými silami vždy daný resort a ostatní státní struktury musí nadefinovat a určit jaké bude aktualizované znění při realizaci integrační politiky, vždy na závislosti aktuálních podmínek, jevů a potřeb v celkovém, komplexním okruhu, kdy komplexním okruhem je myšleno státní zájmy, potřeby migrantů a efektivnost integrace.[76]

Integraci podléhají občané třetích zemí, jejichž pobyt je na území legalizovaný. Ve specifických podmínkách, kdy je integrace potřebná mohou integraci podléhat i občané zemí Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska. Žadatelé o mezinárodní ochranu, kdy o jejich žádosti není rozhodnuto, zda je oprávněná či nikoliv nepodléhají integraci jako takové, ale pouze jejím určitým prvkům, které jsou vhodné a potřebné pro základní potřebu než jim bude udělena mezinárodní ochrana a bude se plynule přecházet na Státní integrační program. Lze říci, že nedílnou součástí integrace je i většinová majoritní společnost. Nelze vyčlenit majoritu, když právě do ní jsou začleňováni osoby podléhající integračnímu procesu. [77]

Právní ukotvení Koncepce integrace cizinců je zaneseno v usnesení vlády ČR ze dne 11. prosince 2000 č. 1266. Aktualizace Základ daného usnesení se nachází v Zásadách koncepce integrace cizinců na území ČR, deklarované usnesením vlády ČR ze dne 7. července 1999 č. 689, z vnitrostátní právní úpravy postavení cizinců v jednotlivých oblastech integrace cizinců a z mezinárodních dokumentů v dané oblasti. Usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2006 č. byla přijata aktualizovaná Koncepce integrace cizinců a Usnesením vlády ČR ze dne 23. července 2008 č. 979 patřila hlavní koordinace při realizaci Koncepce integrace cizinců na území ČR Ministerstvu práce a sociálních věcí

[76] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

[77] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

a právě tímto usnesením byla zakotvena změna a tato hlavní koordinace je na bedrech Ministerstva vnitra. [78]

Oblast Koncepce integrace cizinců, je velice komplikovaná, globální a Ministerstvo vnitra není ale jediným úřadem, který zajišťuje Koncepci integrace cizinců, ale i mnoho dalších subjektů na stejné úrovni jako MV a to MPSV, MŠMT, MPO, MZD, MMR a MK a nelze opomenout Nestátní neziskové organizace, krajská správa a jí podřízené nižší stupně veřejné správy jako města, obce ale lze zmínit, že koncepci svým přínosem zajišťuje i univerzitní oblast. Nutností je, že koncepcí se zabývá a podílí se nespočet orgánů statní správy a jiných dalších úřadů a spolků, kdy se tyto prvky podílí na každoroční zprávě, jež se dokládá vládě o realizaci Koncepce integrace cizinců.[79]

4.2.2 INTEGRAČNÍ PROJEKTY

Integračních programů je nespočet, pro zmínění a představu co dané projekty zaštiťují, autorka vybrala následující. Projekty níže uvedené v průběhu let 2014 až po současnost. Vždy je uveden název projektu, doba trvání, místo uskutečnění a čeho přesně se projekt týká, jaké konkrétnosti. Autorka považuje za důležité zmínit i programy, které již skončily, ale byly pro integraci z hlediska efektivního vývoje integrace důležité.

- Crossing Borders

Uskutečnění: 1. únor 2019 – 31. říjen 2019,
Realizace: SIMI, Financuje: Nadace Varietas,
Praha a Středočeský kraj Úkol projektu: Rozvíjení pozitivním vztahů mezi cizinci a většinovou majoritní společností v ČR. [80]

---

[78] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

[79] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

[80] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

- Nadace Varietas, Pomocná ruka

Trvání:1. leden 2018 – 31. prosinec 2018,

Realizace: SIMI, Financuje: Městská část Praha 3, Kde: Česká republika.

Zaměření tohoto projektu bylo na právní a sociální poradenství a psychosociální podporu pro cizince a cizinky žijící či pracující na Praze 3

- Migrantky mezi ženami 2018 - emoce a zdraví

Trvání:1. leden 2018 – 31. prosinec 2018,

Realizace: SIMI, Financuje: Státní rozpočet ČR v rámci dotace Úřadu vlády ČR z programu Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů, Kde: Česká republika.

Zaměření projektu na specifickou skupinu zranitelných osob, a sice na migrantky a ženy se zkušeností migrace v ČR.

- Úřad vlády ČR, Mluvme spolu (o migraci)

Trvání:1. leden 2018 – 31. červenec 2019,

Realizace: SIMI, Financuje: Projekt je spolufinancován Evropskou unií z Evropských strukturálních a investičních fondů, v rámci Operačního programu Praha - pól růstu ČR, Kde: Praha.

Projekt má za úkol sledování posílení inkluze v prostředí škol na území hl. m. Prahy, a to skrze etablovaný program multikulturní výchovy, interkulturního vzdělávání pedagogů i žáků a další tvořivé aktivity motivované výchovou k toleranci. Cílem je zvýšit povědomí žáků ZŠ, SŠ i pedagogů o migraci a zapojit je do procesu integrace na místní úrovni, za přímého kontaktu s cizinci. [81]

- Evropský strukturální a investiční fond, OP Praha - pól růstu ČR, Migrant women among us

Trvání:1. červenec 2017 – 15. listopad 2017, Realizace: SIMI, Financuje: Evropská unie v rámci regrantovacího programu projektu LADDER v realizaci sítě ALDA - European Association for Local Democracy, Kde: Praha, ČR.

Cílem projektu bylo přispět ke zlepšení postavení migrantek v České republice.

[81] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 14.11.2018]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

- Evropská unie ALDA - European Association of Local Democracy

Města a inkluzivní strategie

Trvání:1. září 2017 – 31. červenec 2020, Realizace: SIMI, Partneři: Centrum pro sociální a ekonomické strategie při FSV UK, MCP z.s., MPSV, Hl.m.Praha, Liberecký kraj, Financuje: Projekt je spolufinancován Evropskou unií z Evropského sociálního fondu, v rámci Operačního programu Zaměstnanost, Kde: Česká republika.

Projekt se snaží být nápomocný státu a krajům případně i obcím v oblasti integrace cizinců.

- ESF OPZ

Studijní cesta do Norska zaměřená na oblast rovných příležitostí

Trvání: 9. březen 2017 – 31. květen 2017,

Realizace: SIMI, Nadace Open Society Fund Praha, LDO - The Norwegian Equality and Anti-Discrimination Ombud, Financuje: Nadace Open Society Fund v rámci programu Dejme (že)nám šanci, financovaného z Norských grantů - Fondu bilaterální spolupráce, Kde: Oslo a Hamar (Norsko).

Projekt byl zaměřený na přenos norských zkušeností a dobrých praxí v oblasti rovných příležitostí do ČR.

- Nadace Open Society Fund Praha Norské fondy

Crossing borders mezi Pražany

Trvání: 1. leden 2018 – 31. prosinec 2018,

Realizace: SIMI, Financuje: Magistrát hl. m. Prahy, Kde: Praha.

Cílem projektu bylo rozvíjet pozitivní vztahy mezi cizinci a majoritní společností. [82]

- Magistrát hl. m. Prahy

Integrační centrum Praha VI

Trvání:1. červenec 2016 – 1. červen 2019, Realizace: Integrační centrum Praha o.p.s., Sdružení pro integraci a migraci o.p.s., Poradna pro integraci z.s., Inbáze z.s., Organizace pro pomoc uprchlíkům z.s., Financuje: Azylový, migrační a integrační fond, Kde: Praha.

[82] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

Cílovou skupinou projektu jsou cizinci ze třetích zemí. Zvláštní pozornost věnujeme zranitelným skupinám, nově příchozím i majoritní společnosti.

- AMIF, Crossing borders

Trvání: 1. listopad 2016 – 30. červen 2018, Realizace: SIMI, Financuje: Projekt Crossing borders je spolufinancován Evropskou unií z Evropských strukturálních a investičních fondů, v rámci Operačního programu Praha - pól růstu ČR, Kde: Praha.

Projekt sledoval dvě linie, vzdělávací a asistenční. Zvýšení povědomí žáků ZŠ, SŠ i pedagogů o migraci a zapojení se do procesu integrace na místní úrovni, za přímého kontaktu s cizinci.

- Integrací proti nenávisti!

Trvání:1. srpen 2016 – 31. leden 2018, Realizace: SIMI, Financuje: Nadace Open Society Fund Praha Norské fondy, Kde: Česká republika.

Posílení a podpora právního povědomí cizinců a o usnadnění jejich orientace v českém prostředí.

- Jsme to my

Trvání: 1. červenec 2016 – 30. září 2017, Realizace: SIMI, Financuje: Nadace Open Society Fund Praha, Kde:ČR

Cílem projektu bylo umožnit racionální, fakty podloženou a nezaujatou diskuzi nejen o migraci.

- Úřad vlády ČR, Crossing borders

Trvání:1. leden 2016 – 31. prosinec 2017, Realizace: SIMI, Financuje: eBay Fundation, Magistrát hl. m. Prahy, Kde: Praha, Středočeský kraj.

Besedy a workshopy na školách a společná interkulturní setkání pro veřejnost v regionech hl. m. Prahy a Středočeského kraje. [83]

- AMIF, Nebudu obětí!

Trvání:1. květen 2015 – 30. duben 2016, Realizace: SIMI ve spolupráci s partnery Acorus, z. Ú. a norskou SEIF Oslo, Financuje: Projekt podpořila Nadace Open Society

[83] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

Fund z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů, Kde: Česká republika.

Projekt se po celou dobu realizace zaměřoval na oblast domácího násilí s migračním prvkem.

- Nadace Open Society Fund Praha Norské fondy

Interkulturní společnost bez bariér. Interkulturní pracovníci – nástroj ke snižování sociokulturních bariér ve veřejných institucích

Trvání:1. duben 2015 – 31. březen 2016, Realizace: Sdružení pro integraci a migraci ve spolupráci s Asociací pro interkulturní práci, z.s. Financuje: Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů., Kde: Praha.

Cílem projektu bylo eliminace diskriminačních praktik vůči migrantům a prosazování systémové změny.

- Fond pro NNO, Crossing borders

Trvání:1. září 2014 – 28. únor 2016, Realizace: SIMI, Financuje: Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů, Kde: Praha. Středočeský kraj.

Porozumění pro jiné národy, kultury a jejich okolí, větší tolerance majority k minoritám a odstranění stereotypních názorů.

- Fond pro NNO, Ženy na vedlejší koleji (?)

Trvání:1. červenec 2015 – 31. červenec 2016, Realizace: SIMI, FHS UK, University of Bergen, Financuje: Projekt podpořila Nadace Open Society Fund z programu Dejme (že)nám šanci, který je financován z Norských fondů, Kde: Česká republika.

Projekt se týkal migrantek ve středním a vyšším věku. [84]

- Nadace Open Society Fund Praha Norské fondy, Dobrovolníci v SIMI

Trvání:1. leden 2017 – 31. prosinec 2017, Realizace: Sdružení pro integraci a migraci, Financuje: Ministerstvo vnitra, Kde: Praha.

[84] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

Projekt byl zaměřený na podporu dobrovolnické služby v SIMI. Dobrovolníci pomáhají s individuální asistencí klientům při doprovodech na úřady či k lékaři, pomáhají cizincům procvičovat češtinu či vypomáhají s administrativou. [85]

4.3 EVROPSKÁ MIGRAČNÍ KRIZE JAKO OVLIVŇUJÍCÍ FAKTOR

Evropskou migrační krizi jako ovlivňující faktor integrace lze s určitostí vnímat. Jako jeden z prvků ovlivnění je masový nárůst migrantů/uprchlíků a integrace stovek cizinců, tisíců či milionů migrantů je podstatný rozdíl. Nelze přistupovat jednotlivě, integrace poté ztrácí svoji podstatu, kdy se má jedinec začleňovat do majoritní společnosti a ne že se do majoritní společnosti začleňují v podstatě hromadně skupiny, masy lidí jedné a tatáž kultury, náboženství, výchovy a jiné. Je důležité si položit otázku, lze integrovat jednu kulturu přicházející do kultury již stávající, aby ta stávající byla nezměněna a ta přicházející měla v úmyslu alespoň částečné přizpůsobení se…integraci?

Pro ilustraci autorka přikládá fotografie z Řecko - makedonské hranice v době eskalace evropské migrační krize **(viz. Příloha B – obrázky 1-5)**

[85] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 ZÁKLADNÍ SKUTEČNOSTI VÝVOJE INTEGRACE PO EVROPSKÉ MIGRAČNÍ KRIZI

Skutečnost vývoje integrace po Evropské migrační krizi je znatelný. Jak v pozitivních jevech, tak i jevech negativních. Vývoj lze s určitostí vidět ve spojení a vzájemné pomoci zemí EU při migrační krizi, ale neopomnělo se na integraci? Zvládnutí migrační krize neznamená vyrovnat se s masivním nárůstem počtu příchozích migrantů a uprchlíků.

5.1 MASIVNÍ NÁRŮST PŘÍVALU CIZINCŮ

Na začátku Evropské migrační krize přicházeli do jednotlivých zemí EU jednotlivci, kdy postupně během vývoje až do nejvyššího bodu migrační krize se počet migrantů/uprchlíků vyšplhal až na tisíce příchozích denně. Takovéto množství migrantů nelze integrovat s vysokou úspěšností do majoritní společnosti. A to z toho důvodu, že takováto masa uprchlíků v podstatě tvoří již svoji vlastní menšinu. A v menšině je síla. Integraci známe jako začlenění jednotlivce do většinové společnosti, ale zná společnost začlenění, respektive úspěšnou integraci menšiny odlišné kultury do majoritní společnosti, tak aby byla opravdu efektivní a trvalá?

5.2 NÁRODNÍ CÍTĚNÍ DANÉ INTEGRUJÍCÍ ZEMĚ

Každá evropská země má své specifické národní cítění. Fakta pro vývoj integrace a integračních přístupů nemusí být shodná pro všechny evropské země. Některé země mohou jevy vyskytující se při vývoji integrace po Evropské migrační krizi vnímat pozitivně a jiné země mohou ten stejný jev vnímat negativně. Pro určitý model integračních opatření je vždy určující národní cítění dané země. Existují krajní modely, kde země, ve zmírněném slova smyslu, netoleruje druhé kultury a podmiňuje si, aby cizinci, kteří jsou začleňováni do majoritní společnosti, v podstatě splynuli s většinou, přijmuli zvyklosti majoritní společnosti a byli plně integrováni bez možnosti dvojí identity kultury. Dále existují střední modely, kde národní cítění silné, ale toleruje možnost infiltrace jiné kultury s určitými omezeními. Další modely integračních přístupů jsou velice tolerantní a snad jen kromě znalosti jazyka země, do níž jsou cizinci

začleňováni, plně respektují a tolerují kulturu, zvyklosti a identitu přicházejících cizinců, samozřejmě s tím, že budou respektována legislativní pravidla dané integrující země, to respektive platí u všech modelů. Evropské země jsou demokratického charakteru, ale migrace mění charakter lidí. Vše závisí na vůli občanů, a pokud si chtějí evropské země zachovat demokratický přístup, musí mít migrace a s tím spojená integrace svá jasná právní pravidla.

5.3 EFEKTIVITA INTEGRAČNÍCH OPATŘENÍ

Aby byla efektivita integračních opatření co nejvíce úspěšná, nutností je znalost problematiky integrace a praktická proveditelnost v určitých konkrétních podmínkách. Nelze aplikovat ve všech evropských zemích stejná integrační opatření. Přístup pro integrační opatření musí být komplexní a koordinovaný, kdy je důležité předvídat i vývoj opatření a navazovat na to další aby ta stávající integrační opatření nestagnovala, ale dál se pozitivně vyvíjela ku prospěchu integrujících se cizinců i majoritní společnosti.

5.4 EKONOMICKÁ SOBĚSTAČNOST CIZINCŮ

Nedostatečná kvalifikace na danou pracovní pozici, jazyková bariéra či odlišné pracovní zvyklosti a normy. To je jen malý výčet důvodu, proč jsou migranti/cizinci v integračním procesu ekonomicky nesoběstační. Mezi další důvody můžeme řadit i to že o migranty/cizince na pracovním trhu není zájem a pokud ano, tak na nějakou pracovní pozici, v níž se cítí migranti/cizinci podřadně jako levná pracovní síla bez možnosti dalšího růstu k lepší pracovní pozici. Na druhé straně stojí majoritní společnost, pro niž by bylo vyhovující, aby migranti byli ekonomicky soběstační, mnohdy totiž občané majoritní většiny mají pocit, že sociální podpora migrantů zatěžuje finanční systém dané země, a to na úkor většinové společnosti. Tyto fakta jsou protichůdná a najít univerzální a komplexní řešení pro ekonomicky soběstačné cizince a majoritní společnost, která se by se necítila být ochuzena o finanční prostředky, které stát vyčleňuje pro podporu migrantů v integračním procesu, je zatím pouze utopií.

6 DOTAZNÍK – INTEGRAČNÍ CENTRUM

Před popisem výzkumu, je nutné, aby autorka zmínila původní plán výzkumu a výzkum, který byl reálně proveden. Plánovaný výzkum měl spočívat v porovnání respondentů z integračních center v ČR s respondenty v integračním centru ve Spolkové republice Německo či v Rakousku, kde se dané země potýkají s mnohem větším počtem migrantů. V ČR po kontaktování integračních center a seznámení s výzkumem a jeho cílem bylo autorce vysvětleno, že výpomoc s provedením výzkumu nebude provádět ani nápomocen nikdo ze zaměstnanců integračního centra pro cizince ani z neziskových organizací, ale pokud si vše autorka zajistí sama lze ji pomoci s vytipováním vhodných respondentů pro její výzkum, vzhledem ke znalosti osob, jenž integrační centra navštěvují. Zaměstnankyně integračního centra, po setkání a autorkou, oslovila cizince, jež splňovali kritéria, určená autorkou, pro vyplnění dotazníku. Následně při opakovaných návštěvách autorka společně s tlumočníkem odevzdala respondentům dotazníky, kdy jej daní respondenti vyplnili. Stanovená kritéria (níže budou uvedena) splňovalo pouhých 37 respondentů, i přesto bylo možné na základě zjištěných dat provést vyhodnocení hypotéz.

Při kontaktování ředitelky integračního centra pro cizince v Německu přes osobu žijící v Německu, která byla zaměstnankyní daného integračního centra ve Spolkové republice Německo a po seznámení s výzkumem a jeho cílem bylo uskutečnění výzkumu, respektive anonymní dotazníkové šetření striktně odmítnuto s hájením práv migrantů. Autorka tedy přistoupila k vypracování alternativního plánu výzkumu. Vzhledem ke skutečnosti, že se autorka dvakrát účastnila mise v Makedonii, za účelem plnění úkolů týkající se ochrany hranic před nelegální migrací, byla seznámena s tím, že se v této oblasti nacházejí respondenti, kteří by vyhovovali kritériím pro dotazníkové šetření a případný rozhovor. Po kontaktu s příslušníky policie, toho času vykonávající službu v daných zemích, společně s pracovníky ministerstva vnitra a také pomocí neziskových organizací, které byli nápomocny poskytnutím tlumočníků, kteří překonali jazykovou bariéru, byli osloveni zprostředkovaně, výše uvedenými osobami, respondenti, kdy jim byl vysvětlen důvod vyplnění dotazníků a k jakému výzkumu slouží. Tento zdlouhavý a komplikovaný proces dosáhl svého účelu, kdy autorka ke dni 5.2.2019 obdržela poslední část vyplněných dotazníků, kdy jej v celkovém počtu vyplnilo 98 respondentů.

6.1 METODOLOGIE A METODIKA VÝZKUMU

V diplomové práce byla snaha určit faktory a skutečnosti současného vývoje integračního procesu cizinců v důsledku Evropské migrační krize, ve spojitosti s velkým počtem uprchlíků a ekonomických migrantů směřujících do států Evropské unie. Do jaké míry ovlivňuje Evropská migrační krize a početnost migrantů efektivitu integračního procesu a integračních opatření. Stanovená problematika diplomové práce je hodnocena z pohledu Evropské unie a České republiky. Jako ústřední problém řešený v diplomové práci je zjištění nefunkčnosti a neefektivity integrace při vysokém počtu začleňovaných migrantů.

Základem pro výzkum byla i snaha se vyhnout různým zdrojům zkreslení v podobě nevhodně zvoleného výběru populace, zvolení hypotéz, postoj tazatele nebo způsob zjišťování. Při vyhodnocení výzkumu autorka vzala v potaz conflouding, jenž je vnímán jako zkreslení ukazatelů, což následně vede k chybnému vyhodnocení a analýze provedeného výzkumu. Byl uplatňován jak kvantitativní i kvalitativní přístup. Byly použity metody dedukce i indukce.

V rámci praktické části, která bude navazující na teoretickou část, bylo provedeno respektive realizováno explorační metodou dotazníku a rozhovoru a analýza případové studie, zjištění vytyčených hypotéz a to:

Hypotéza č. 1: Vysoká početnost přílivu migrantů negativně ovlivňuje jejich následnou integraci.

Hypotéza č. 2: Svobodný muž-migrant, se integruje hůře než žena či celá rodina.

Hypotézou si autorka vytyčila jevy, kde vlastní výzkum bude spočívat ve zjištění faktů, zda vzájemné vztahy mezi danými jevy jsou na sobě závislé, tvoří podmínky či se vzájemně ovlivňují nebo jsou v příčinné souvislosti. Daný výzkum, zpracovává získané konkrétní a určitá data, které mají vykázat spojitosti a jevy v sociálním prostředí se zaměřením na integraci cizinců/migrantů. Zkušenosti s danou problematikou a sběr dat a metody výzkumu mají za účel zjištění informací pro účel vytyčeného cíle a vyhodnocení pravdivosti hypotéz či jejich negaci.

Pro nosný a efektivní výzkum byl v této práci nutný:

- plán výzkumu, příprava před samotným výzkumem a vstoupení do terénu
- zvolení vhodných výzkumných metod a jejich užití- stadium výzkumu v terénu
- vyhodnocení, výklad, posouzení dat

Plánovaná explorační metoda výzkumu byla anonymní polostrukturovaný dotazník, kdy byly použity otázky uzavřené a polouzavřené a pro potvrzení zjištění a faktů dále rozhovor. Metoda dotazníkového šetření a názornost sledovaných jevů v případové studii se jevila autorce jako nejvhodnější pro získání dat

6.1.1 VÝZKUMNÝ SOUBOR - VÝBĚR RESPONDENTŮ

Zkoumaný vzorek byl vybrán nejvhodnějším způsobem. Výběrem zkoumané populace (vzorku) se stejnými charakteristiky pro dosažení cíle daného výzkumu, v případě této diplomové práce byl nejvhodnějším vzorkem z populace migrant/cizinec v jakémkoli stadiu integračního procesu. A v dostatečném počtu respondentů.

Dotazníkové šetření bylo prováděno ve spolupráci s Policií České republiky s příslušníky, kteří aktuálně vykonávali službu v zahraničí jako služební cesty či pod agenturou FRONTEX a také ve spolupráci pracovníků MV Odbor azylové a migrační politiky. Pro výběr respondentů byla stanovena následující kritéria:

- respondenti musí být migranti v jakémkoli stadiu integračního procesu;

- respondenti museli do Evropských zemí přicházet v období od roku 2012;

Respondenti, kteří byli pro výzkum vybráni v České republice, byli osloveni přímo autorkou této práce společně s tlumočníkem. Respondenti mimo Českou republiku byli osloveni zprostředkovaně příslušníky policie, toho času vykonávající službu v daných zemích, společně s pracovníky ministerstva vnitra a také pomocí neziskových organizací, které byli nápomocny poskytnutím tlumočníků, kteří překonali jazykovou bariéru. Respondentům byl vysvětlen důvod vyplnění dotazníků a k jakému výzkumu slouží. Také byli poučeni o zachování anonymity.

Dotazník vyplnilo mimo Českou republiku (Makedonie, Řecko) 98 respondentů a v České republice 37 respondentů.

6.2 OBSAH DOTAZNÍKU – CIZINEC V INTEGRAČNÍM PROCESU

Autorka se v roli tazatele snažila obsah dotazníku vymyslet hodnotně, tak aby získaná data byla co nejvíce využitelná pro cíl výzkumu, kdy zvolila otázky, které by stanovené hypotézy, na základě pozdější analýzy a vyhodnocení dat, popřípadě vyvrátily.

Na základě praktické znalosti a zkušeností v problematice integrace cizinců byla tvorba dotazníku započata v říjnu roku 2018 a jeho finální verze byla vypracována počátkem listopadu 2018. Dotazníkové šetření bylo zvoleno z důvodu získání komplexních a přesných dat od respondentů splňujících níže uvedená kritéria, na základě stanovených vytyčených otázek pro zodpovězení cíle praktické časti diplomové práce.

Dotazník byl tvořen celkově 20 otázkami. Otázky byly jak uzavřené, kdy si respondent mohl vybrat jednu z možností odpovědi, nebo polouzavřené kde respondent v případě nevybrání jedné z konkrétních možností odpovědí, měl volbu doplnění vlastní odpovědi a ve třech případech byly otázky otevřené bez možností odpovědí, z důvodu zodpovězení či vyjádření daného názoru respondentů.

Charakter prvotních 11 otázek se týkal zodpovězení pohledu a postoje k integraci a k integračním procesům, stádiím, vnímání svého etnika a zvyklostí daného etnika v souvislosti k majoritní společnosti. Dalších 8 otázek bylo směřováno k osobním, rodinným, sociálním poměrům. Poslední otázka nabídla respondentům možnost se vyjádřit k nedostatkům integračního systému v dané zemi, která je přijala formou volné odpovědi.

Obsah dotazníku viz příloha: **DOTAZNÍK**

6.3 VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

- **Postupy při analýze dat**

Sběr dat byl získán osobně tazatelem při práci v terénu nebo zprostředkovatelem jehož určil tazatel. Získaná data byla přímo tazatelem statisticky analyzována. Na základě četnosti shodných zodpovězení otázek respondenty a shodných jevů při podmíněnosti vztahu odpovědí mezi sebou bylo možné další vyhodnocení dotazníkového šetření ke stanovení možného vyvrácení hypotéz či jejich potvrzení a ke zjištění současného vývoje integračního procesu cizinců v důsledku Evropské migrační krize.

- **Interpretace výsledků výzkumu**

Data budou interpretována formou grafů, která autorka vytvoří na základě shodnosti zodpovězených určitých otázek – výpočtu po sečtení, procentuální shodou či teoretickým vyjádřením a konfrontací dosažených výsledků s danou problematikou současného stavu vědění.

Data získaná z výsledků šetření byla rozdělena do různých kategorií a skupin dle toho jaký okruh sdělení měla zodpověděná otázka objasnit, zda k osobní, rodinné či sociální poměry, což byly ve většině údaje získané statisticky a dále tyto výsledky nebyly vyhodnocovány, jelikož prvotní základní výsledek byl cílený. Nebo zda měla určit faktor postoje k integraci, ke vnímání majoritní společnosti, schopnost přizpůsobení se nebo vůli podrobení se integračnímu procesu.

U otázek, kdy jejich určité zodpovězení mělo být ukazatelem možného sledovaného jevu v populaci, příčin nebo vzájemného podmínění dvou jevů, bude interpretace výsledku zpracována teoretickou formou, vysvětlením příčinných jevů či popsáním spatřování onoho jevu a zmínění základního fakta pro vůbec možnou existenci jevu.

Interpretací výsledku výzkumu bude také vyvrácení či potvrzení hypotéz na základě výsledků ze zodpovězených hypotéz a zdůvodnění z jakého důvodu byla hypotéza potvrzena, či naopak z jakých příčin se nepodařilo hypotézu potvrdit.

Hlavní zjištění

- Hypotéza č. 1: Vysoká početnost přílivu migrantů negativně ovlivňuje jejich následnou integraci.

Autorka dle dotazníkového šetření hypotézu č. 1 uznává dle výsledků jako pravdivý výrok. Vzájemné proměnné a to vysoká početnost migrantů a vliv na integraci jsou v příčinné souvislosti a vzájemně se ovlivňují a to takovým způsobem, že čím vyšší je počet migrantů v majoritní společnosti, tím hůře je daný migrant integrovatelný. Při vysokém počtu migrantů v majoritní společnosti je aplikace integračních procesů neúčelná a neefektivní. Vysoký počet migrantů tvoří samostatné skupiny, enklávy, kdy jsou dodržovány zvyky a tradice toho daného etnika a

- Hypotéza č. 2: Svobodný muž-migrant, se integruje hůře než žena či celá rodina.

Hypotéza č. 2 se autorce nepodařila potvrdit ani vyvrátit a to z důvodu shodnosti odpovědí, ať už byl respondentem muž či žena, nebo svobodný či ženatý muž. Nelze tedy nosně vyhodnotit, že se svobodný muž-migrant integruje hůře než žena či celá rodina, vždy to dle výsledků výzkumu záleží na osobním charakteru dané osobnosti, jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, které ovlivňují snahu a schopnost integrace do majoritní společnosti.

Níže jsou uvedena data výsledků dotazníkového šetření ČR a MKD/GRC.

- **Česká republika**

Graf 1 - Pohlaví ČR

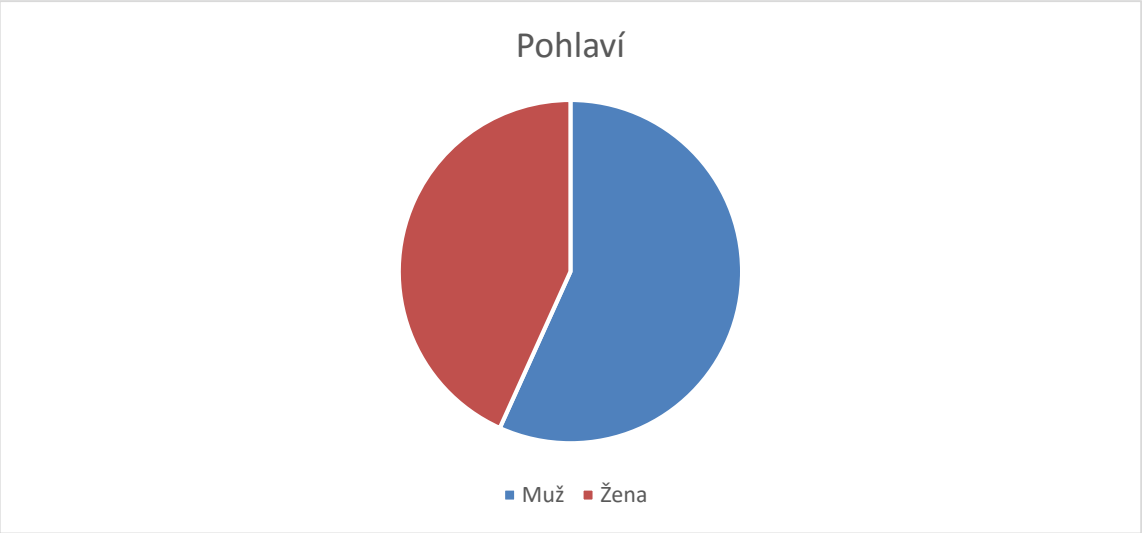

Zdroj[86]

V rámci respondentů z hlediska pohlaví v ČR vyplnilo dotazníkové šetření 57% mužů a 43% žen.

Graf 2 - Vzdělání ČR

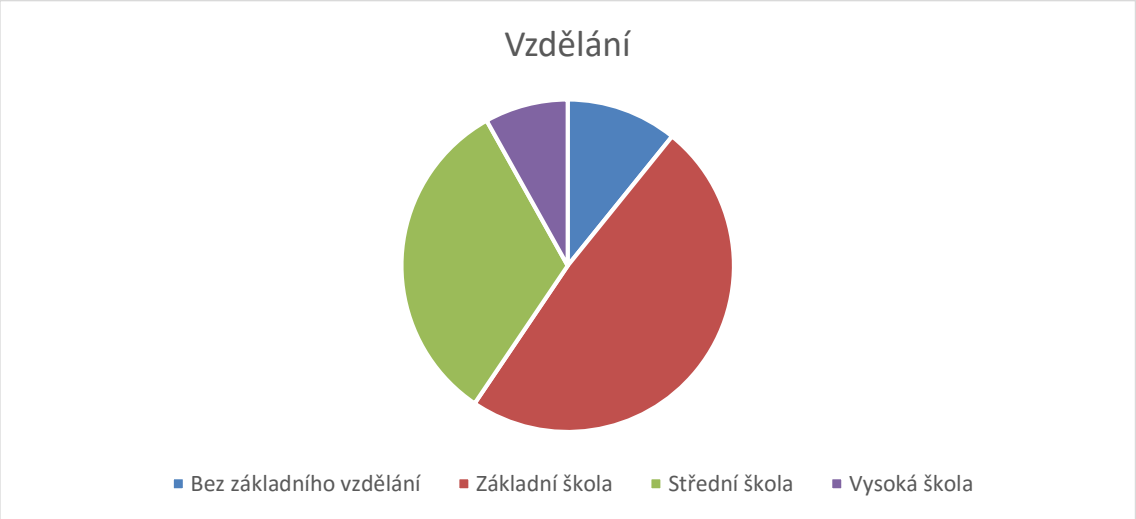

Zdroj[87]

[86] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

[87] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Výsledky vzdělání ukázaly, že nejvyšší dosažené vzdělání u respondentů v ČR je v 49% pouze základní škola, v 32% středoškolské vzdělání, 11% respondentů bylo bez základního vzdělání a v 8 % byli vysokoškolského vzdělání.

Graf 3 - Vyšší početnost stejného etnika - aktivní prosazování zvyklostí a tradic ČR

Zdroj[88]

Jako průkazný výsledek, kdy je integrace ovlivněna vyšším počtem přílivu migrantů spatřuje autorka například v otázce, zda má vyšší početnost daného etnika/kultury v dané zemi vliv na aktivní prosazování zvyklostí a tradic etnika/kultury dotazovaných respondentů. V 76% respondenti odpověděli, že ano, 19% zvolilo odpověď nevím a pouhých 5% respondentů odpovědělo negativně, že vyšší početnost neovlivňuje aktivní prosazování zvyklostí a tradic jejich etnika a kultury.

[88] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 4 - Vyšší početnost trávení volného času ČR

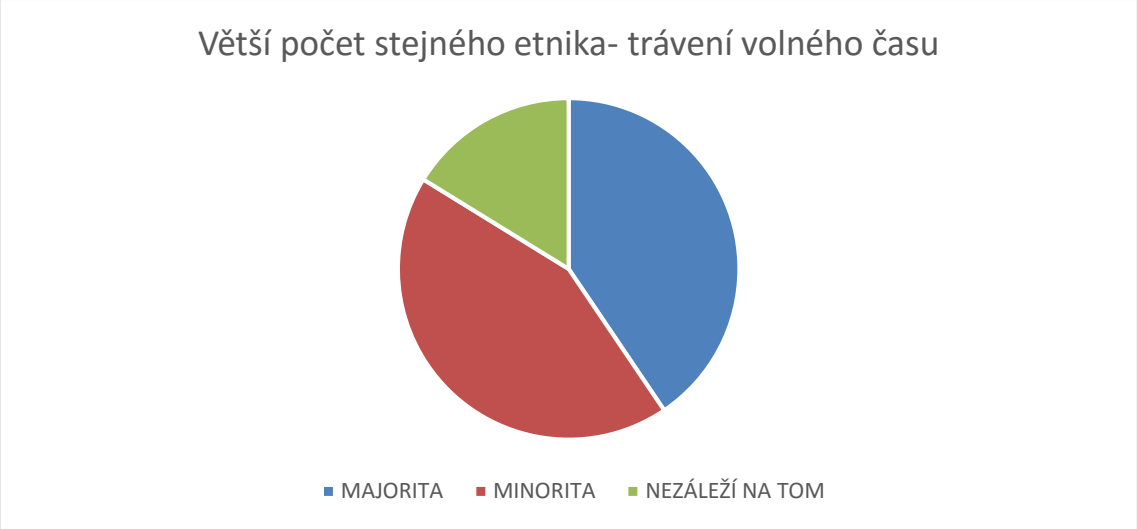

Zdroj[89]

V podmínkách České republiky, kde není, až tak vysoký počet příchozích migrantů v rámci Evropské migrační krize oproti jiným evropským zemím, respondenti na otázku zda by v případě většího počtu jejich etnika/kultury trávili svůj volný čas v sociálním prostředí majority obyvatelstva dané země, nebo v sociálním prostředí jejich etnika odpovědělo 43% respondentů ve smyslu, že by svůj volný čas trávili s minoritou svého etnika, v 41 % s majoritou většinové společnosti a v 16 % případech bylo odpovězeno, že na daném faktu nezáleží.

[89] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 5 - Vyšší početnost stejného etnika - negativní vliv na integraci ČR

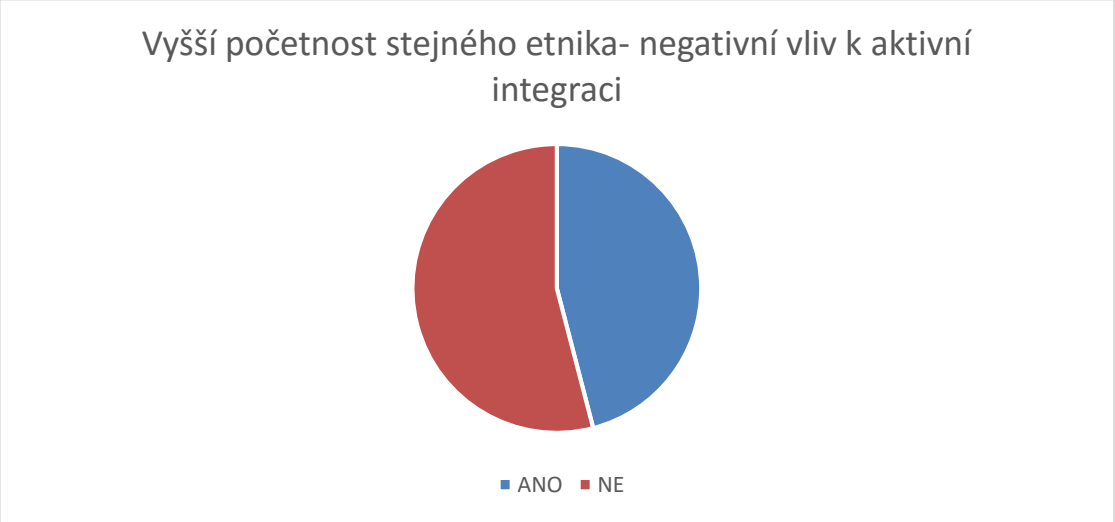

Zdroj[90]

V podmínkách České republiky, kde není, až tak vysoký počet příchozích migrantů v rámci Evropské migrační krize oproti jiným evropským zemím, respondenti na otázku zda vyšší početnost jejich etnika/kultury má v dané zemi negativní vliv na jejich aktivní integraci k majoritě společnosti v dané zemi odpovědělo 54% respondentů ve smyslu, že vyšší početnost negativně ovlivňuje aktivní integraci k majoritě společnosti a v 46 % se respondenti vyjádřili, že vyšší počet jejich etnika nemá negativní vliv na jejich integraci.

[90] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

- **Makedonie, Řecko**

Graf 6 - Pohlaví MKD/ GRC

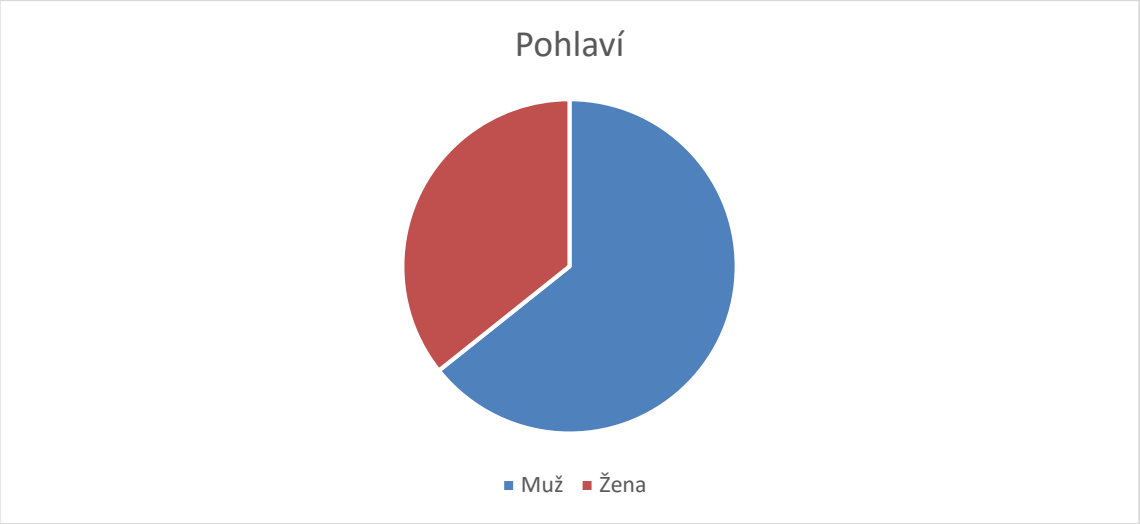

Zdroj[91]

V rámci respondentů z hlediska pohlaví v MKD/GRC vyplnilo dotazníkové šetření 64% mužů a 36% žen.

[91] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 7 - Vzdělání MKD/GRC

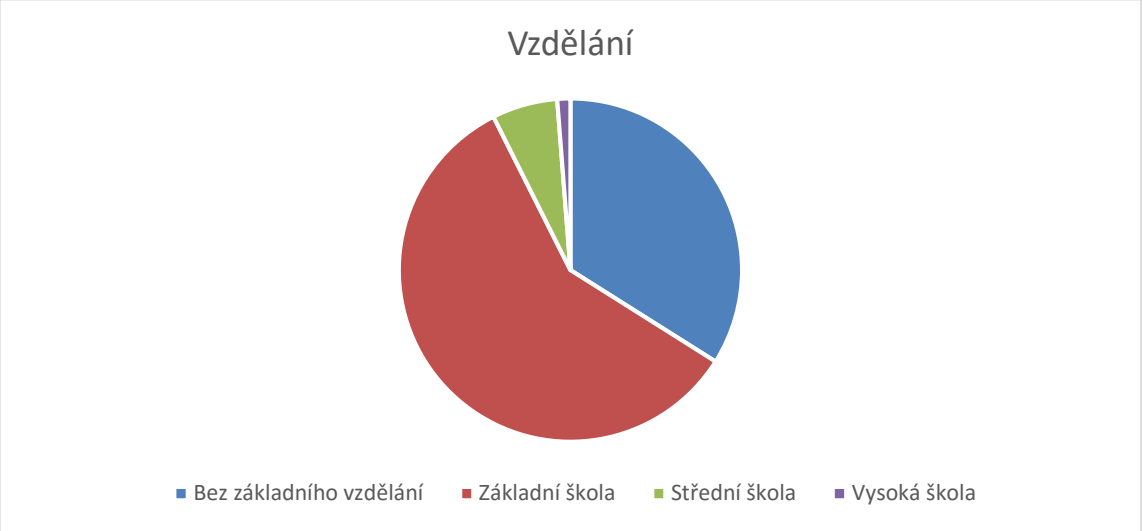

Zdroj[92]

Výsledky vzdělání ukázaly, že nejvyšší dosažené vzdělání u respondentů v ČR je v 59% pouze základní škola, 34% respondentů bylo bez základního vzdělání, 6% středoškolské vzdělání a v 1 % byli vysokoškolského vzdělání.

Zkušeností autorky jak při práci v terénu, tak i v rámci jejích misí vykazovala stejná fakta jako výsledky dotazníkového šetření, kdy mnoho migrantů/ uprchlíku bylo i negramotných, v celkové rovině bylo negramotných více žen než mužů, z důvodu nedostupnosti vzdělání pro ženské pohlaví v jejich domovské zemi. Což potvrdilo i dotazníkové šetření, kdy 21% z 34% respondentů bez základního vzdělání bylo ženského pohlaví.

[92] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 8 - Vyšší početnost stejného etnika - aktivní prosazování zvyklostí a tradic MKD/GRC

Zdroj[93]

I v uskutečněném dotazníkovém šetření v zahraničí byl průkazný výsledek této otázky v podstatě totožný s výsledky v ČR. V 73% respondenti odpověděli, že ano, 12% zvolilo odpověď nevím a pouhých 15% respondentů odpovědělo negativně, že vyšší početnost neovlivňuje aktivní prosazování zvyklostí a tradic jejich etnika a kultury.

Z daného faktu lze tedy vyvozovat a vyšším počtem stejného etnika/kultury se aktivně prosazují zvyklosti a tradice daného etnika, kdy je zde příčinná souvislost v ústupu přejímání zvyklostí a tradic majoritní společnosti či ústup začleňování cizinců a aplikovatelnosti integrace.

[93] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 9 - Větší počet stejného etnika - trávení volného času MKD/GRC

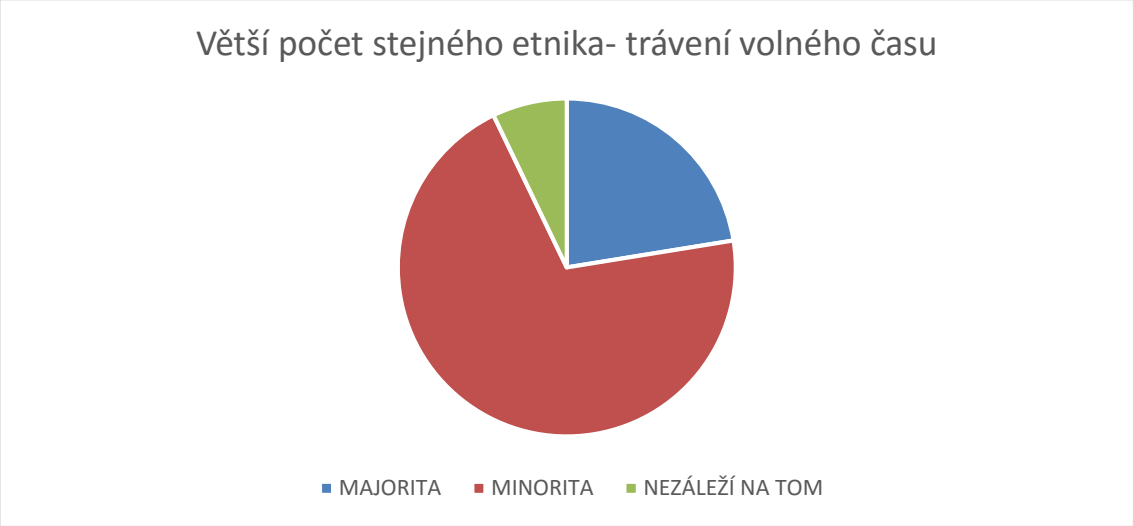

Zdroj[94]

Zde můžeme názorně ukázat, že v jiných podmínkách v evropských zemích, které byly velice ovlivněny vysokým počtem příchozích migrantů v rámci Evropské migrační krize, respondenti na otázku zda by v případě většího počtu jejich etnika/kultury trávili svůj volný čas v sociálním prostředí majority obyvatelstva dané země, nebo v sociálním prostředí jejich etnika odpověděli v 70% ve smyslu, že by svůj volný čas trávili s minoritou svého etnika, a pouhých 22 % s majoritou většinové společnosti, v 7% bylo odpovězeno, že na daném faktu nezáleží.

Zjevný rozdíl oproti ČR, která byla pro migranty pouze tranzitní zemí, je zde viditelný, čím vice počtu příchozích migrantů tím více klesá sociální kontakt s majoritní společností.

[94] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Graf 10 - Vyšší početnost stejného etnika - negativní vliv k aktivní integraci MKD/GRC

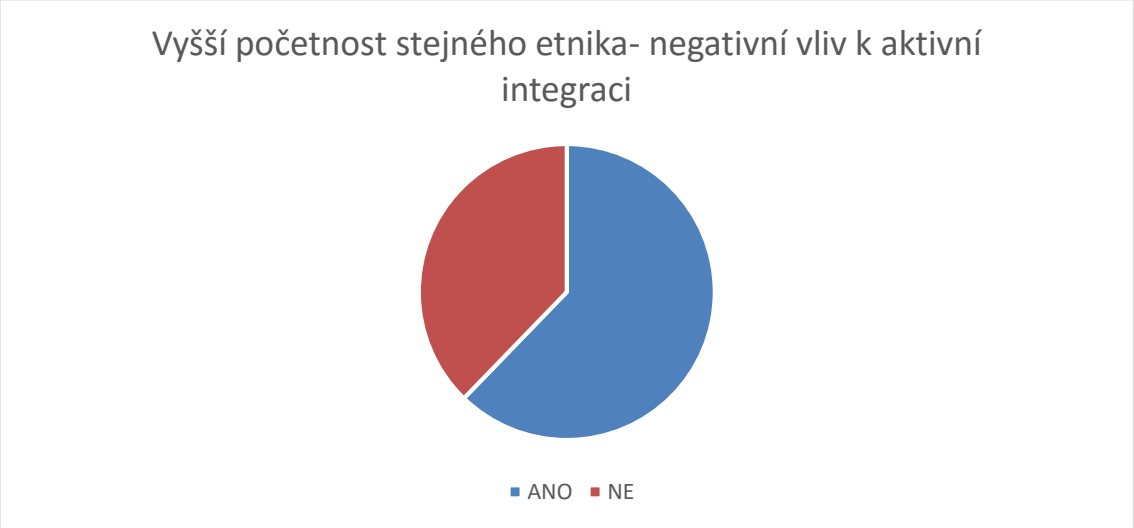

Zdroj[95]

Rozdílnost odpovědí v jiných podmínkách v evropských zemích, které byly velice ovlivněny vysokým počtem příchozích migrantů v rámci Evropské migrační krize oproti ČR, můžeme definovat i při zodpovězení této otázky. Výsledek ukázal, že respondenti na otázku zda vyšší početnost jejich etnika/kultury má v dané zemi negativní vliv na jejich aktivní integraci k majoritě společnosti v dané zemi odpovědělo 64% respondentů ve smyslu, že vyšší početnost negativně ovlivňuje aktivní integraci k majoritě společnosti a v 36 % se respondenti vyjádřili, že vyšší počet jejich etnika nemá negativní vliv na jejich integraci.

[95] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

- **Částečné srovnání výsledků dotazníkového šetření ČR- MKD/GRC**

Graf 11 - Subjektivní názor respondenta - vnímání přístupu společnosti k migrantům/uprchlíkům

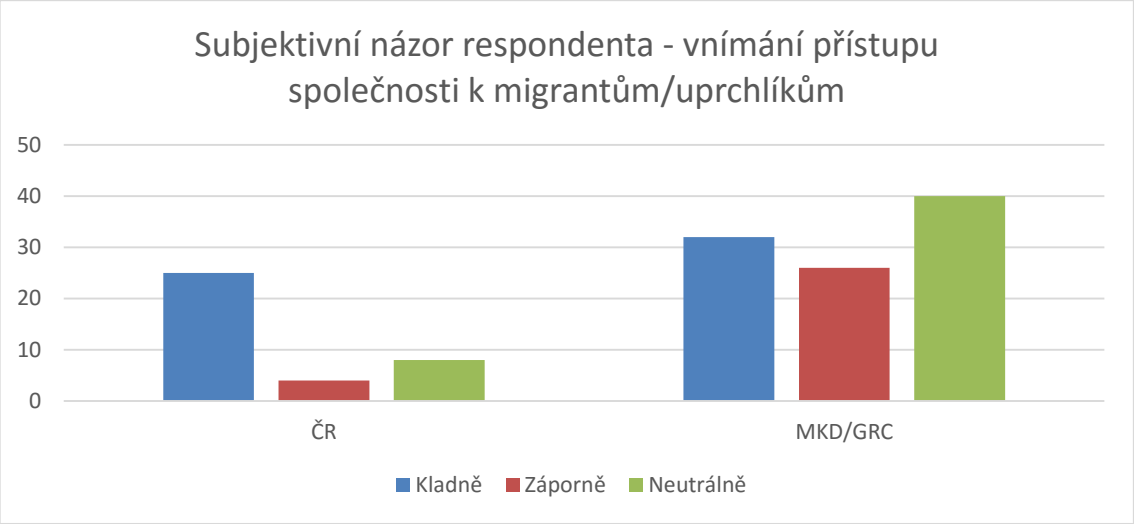

Zdroj[96]

Graf 12 - Důležitost stálého dodržování kulturních zvyklostí daného etnika

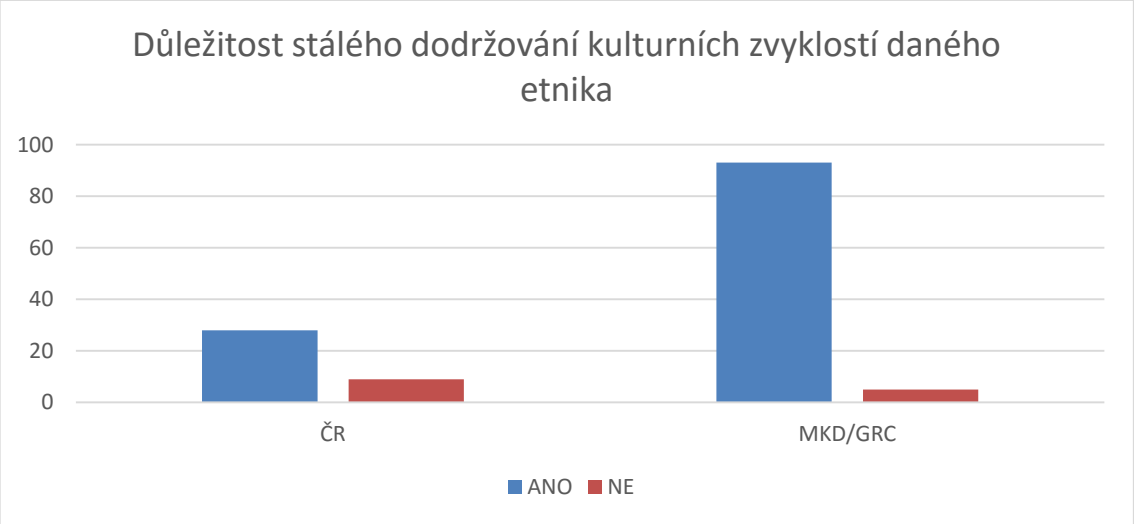

[96] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Zdroj[97]

Graf 13 - Větší počet stejného etnika - upřednostnění výuky v mateřském jazyce migrantů a dle zvyklostí daného etnika

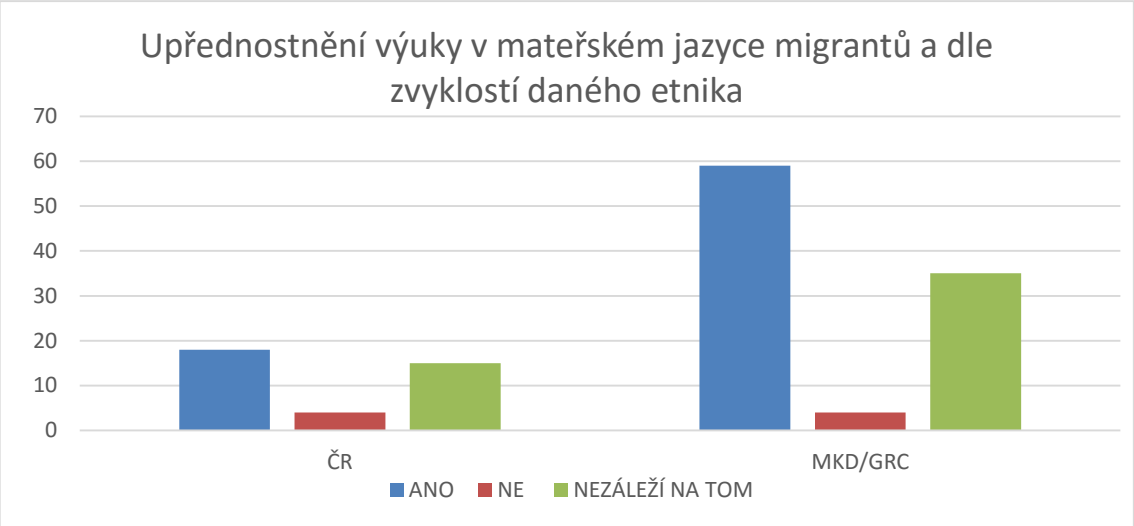

Zdroj[98]

Graf 14 - Věková kategorie - celkových respondentů

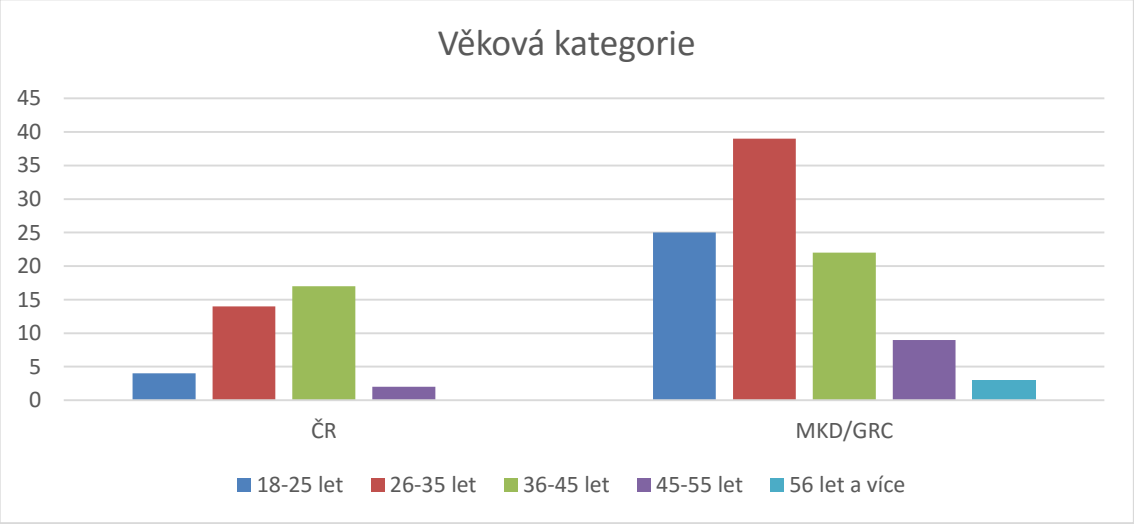

[97] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

[98] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

Zdroj[99]

7 PŘÍPADOVÁ STUDIE

Nástinem a popisem případové studie chce autorka upozornit na fakt, že migrant, který již má uznanou mezinárodní ochranu v jedné evropské zemi a další doplňkovou ochranu v jiné zemi evropské unie je integrační proces neefektivní a neúčelný. Ač v případové studii není zahrnut přímo integrační proces, je z dané kazuistiky zřejmé neintegrovatelnost některých jedinců.

Níže uvedenou případovou studii, řešila přímo autorka při výkonu jejího zaměstnání u cizinecké policie. Vzhledem k ochraně osobních údajů a dalších interních dat nejsou data v určitých pasážích úplná.

Pan T. M., kdy jeho identita byla pouze udaná, muž, státní příslušnost Eritrea, bytem Eritrea, bez cestovního dokladu, byl dne 24.09.2017 v 21.43 hod. na vlakovém nádraží Českých drah ve Svitavách vyloučen z přepravy vlakového spoje Českých drah z důvodu abstinence jízdenky. Následně byl dotyčný muž místně příslušným Obvodním oddělením Svitavy předveden ke zjištění totožnosti na služebnu. Dále byl předán Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, kdy byl daný cizinec vyzván hlídkou k prokázání totožnosti a strpění kontroly zaměřené na zjištění, zda se na území ČR zdržuje oprávněně a zda splňuje podmínky pobytu na území ČR.

Cizinec po výzvě k prokázání totožnosti nepředložil žádný cestovní doklad totožnosti, svou totožnost uvedl pouze ústně. Prověrkou v dostupných informačních systémech Policie České republiky a Ministerstva vnitra České republiky nebylo zjištěno, že by byl cizinec držitelem platného víza anebo oprávnění k pobytu. Vzhledem ke skutečnosti, že cizinec na území České republiky pobýval bez cestovního dokladu, bez víza, nebo bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn, byl dne dle ustanovení § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zajištěn.

[99] Autor práce, 2019 (vlastní šetření)

V souladu s oprávněním policie podle § 167 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. byly cizinci v rámci plnění závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy nebo z přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství, sejmuty otisky prstů. Jejich porovnáním v centrální evidenci daktyloskopických karet prostřednictvím systému EURODAC byl zjištěn záznam ze dne 30.10.2012 z BARI (Itálie) a dále záznam ze dne 07.11.2016 z GIESSENU (Německo), tedy cizinec je žadatelem o mezinárodní ochranu v Itálii i Německu.

Správní orgán zaslal na pracoviště Oddělení Dublinského střediska Ministerstva vnitra České republiky k provedení dalších úkonů a opatření spojených s předáním účastníka řízení hlášení o zjištění shody v systému Eurodac společně s podnětem na zahájení řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013.

Rozhodnutí o jeho zajištění bylo vydáno i na základě složitosti realizace řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013. V rámci řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 je třeba stanovit stát, ve kterém cizinec učinil první žádost o mezinárodní ochranu, tento stát se v rámci mezinárodních dohod stává oprávněným ve věci posouzení a rozhodnutí v žádosti o azyl a tato země je podle uvedeného nařízení povinna přijmout žadatele zpět na své území. Dožadujícímu státu byla stanovena zákonná lhůta na odpověď, po obdržení souhlasné odpovědi vydá Ministerstvo vnitra České republiky rozhodnutí o přemístění, poté je třeba rezervovat pozemní či letecký spoj a realizovat transfer.

Správní orgán před vydáním rozhodnutí o zajištění zohlednil osobu cizince a musí konstatovat, že se jednalo o dospělého muže v produktivním věku, který nemá na území České republiky rodinu, žádné známé a ani příbuzné s povoleným pobytem. Délka jeho pobytu v České republice byla v řádech hodin, takže je vyloučeno, aby si vytvořil silnější vazby k České republice, které by byly překážkou v jeho dalším umístění do zařízení pro zajištění cizinců a v následné realizaci předání.

Správní orgán dospěl k závěru, že byl dostatečně odůvodněn závěr pro vydání rozhodnutí o zajištění podle §129 odst. 1 ve spojení s §129 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., a doba zajištění 30 dnů byla stanovena i s ohledem na to, že účastník řízení nevlastnil platný cestovní doklad potřebný k opuštění území České republiky a je třeba realizovat jeho

předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství, tedy převzetí příslušnou zemí k posouzení žádosti a to Itálie, nebo Německo v rámci tzv. Dublinské úmluvy (Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 604/2013), kdy takový úkon byl časově náročný zejména z důvodů, že Ministerstvo vnitra České republiky muselo na žádost správního orgánu zahájit Dublinské řízení a postupovat ve lhůtách stanovených zákonnými normami, vyžádat souhlas dané země s přijetím cizince na jejich území, stanovit pod dohodě s danou zemí konkrétní datum předání a toto předání je poté třeba realizovat. Správní orgán musel konstatovat, že dané země plně respektují Dublinské nařízení, stejně jako dodržují základní demokratické principy azylového řízení a správnímu orgánu nejsou známy žádné relevantní informace svědčící o případném porušování lidských práv v rámci azylového řízení v Itálii či Německu. Odbor cizinecké policie na závěr konstatoval, že v době zákonného zajištění bude dokončení Dublinského postupu reálné.

Cizinec neměl pro pobyt v České republice žádné vízum, nemá na území České republiky hlášený pobyt, nedisponuje žádnými finančními prostředky, v Itálii ani v Německu, kde požádal o mezinárodní ochranu, nijak nepočkal na výsledek azylového řízení a to i přesto, že musel být jak italskými i německými orgány poučen podle čl. 4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 v jazyce, ve kterém je schopen se domluvit, že v Itálii nebo poté v Německu musí zůstat do doby, než se rozhodne o jeho žádosti a že není oprávněn tuto zemi opustit. Z uvedených skutečností se lze důvodně domnívat, že cizinec nebude dobrovolně respektovat pravomocné rozhodnutí o přemístění a do země příslušné k posouzení žádosti o azyl se dobrovolně nevrátí.

Cizinec svým předchozím a nynějším jednáním, chováním a vůli dal zcela jasně najevo, že se ve snaze k dosažení svého cíle nezdráhá zneužívat možné legalizace svého neoprávněného pobytu a že nemá zábrany porušovat právní předpisy jak evropského, tak vnitrostátního práva a nelze tak od něho rozumně očekávat, že se bude dobrovolně vyčkávat na území České republiky do doby, než by bylo realizováno jeho předání do země příslušné k posouzení žádosti o azyl. Z prokázaného protiprávního jednání cizince a po důkladném zhodnocení všech zjištěných skutečností dospěl Odbor cizinecké policie po řádné úvaze k závěru, že u cizince existovalo vážné nebezpečí útěku, že by nebyl schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a současně že existuje

odůvodněná obava, že by byl ohrožen výkon předání a proto se Odbor cizinecké policie zcela důvodně domníval, že uložení zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b, popř. složení finanční záruky podle § 123c zákona č. 326/1999 Sb., by bylo zcela nedostačující, a tedy takové opatření by bylo neúčinné.

V daném případě však neměl správní orgán jinou možnost, než za účelem dosažení legitimního cíle na předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie aby přistoupil k zajištění cizince a jeho umístění po dobu přípravy výkonu předání do zařízení pro zajištění cizinců.

Dne 25.09.2017 zaslal správní orgán na pracoviště Oddělení Dublinského střediska Ministerstva vnitra České republiky k provedení dalších úkonů a opatření spojených s předáním účastníka řízení hlášení o zjištění shody v systému Eurodac společně s podnětem na zahájení řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013.

Dne 27.09.2017 správní orgán obdržel oznámení o ukončení řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, a to na základě odpovědi Italské republiky že byl uvedenému cizinci udělen statut azylanta a jeho doklady (kterými momentálně nedisponuje z důvodu údajné ztráty) jsou plané do 17.04.2018.

Dále dle odpovědi Společného centra Česko – německé spolupráce byla jmenovanému cizinci zamítnuta žádost o azyl, ale byl mu přiznán ochranný statut. DulDung/prozatímní doklad strpění pobytu/ či jiný doklad není v centrálním registru cizinců Spolkové republiky Německo zaznamenán. Také bylo uvedeno, že tato osoba již měla dvě uvedené identity a to D. M. T., alias M. M. T. vždy s jiným datem narození. Zde na území České republiky uvedl cizinec další identitu a to M. T. opět s jiným datem narození, lze jej tedy identifikovat pouze dle otisků prvků, jelikož nevlastní žádný doklad a uvádí vždy různé identity.

Cizinec se v rámci sepsání protokolu dle § 167 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, vyjádřil, že se jmenuje T. M., narodil se v Súdánu. I když má eritrejskou státní příslušnost. Je svobodný a bezdětný. Ze Súdánu, na konci roku 2012 přicestoval lodí do Libye. V Libyi

si koupil za 1400 USD místo na lodi, která ho odvezla do Itálie, zde ve městě Bari podal žádost o mezinárodní ochranu formou azylu. V Itálii se zdržoval asi 1 rok, ubytování měl hrazeno státem a dostával také nějakou finanční podporu, měl docházet na výuku italského jazyka a další integrační projekty. Dle jeho vyjádření ale tyto projekty nerad absolvoval, z důvodu, že nemají význam. Přibližně po 6 měsících dostal od italské strany dokument o uděleném azylu. Doklady během jeho cestování ztratil. Po ročním pobytu v Itálii odcestoval vlakem do Německa, kde ho na hranicích kontrolovala místní policie a jelikož v tu dobu měl ještě doklady o uděleném azylu, tak ho na území vpustili. Do Německa se rozhodl odcestovat z důvodu snazšího života než v Itálii. Po příjezdu do města Giessen v srpnu v roce 2013 znovu požádal o mezinárodní ochranu formou azylu v Německu. Po podání žádosti v Německu byl ubytován v různých zařízeních pro mladistvé cizince. Poslední zařízení, kde bydlel, byl byt ve městě Hanau, který užíval společně se třemi dalšími žadateli o azyl. Přibližně před měsícem se rozhodl, že bude cestovat. Vstoupil do vlaku ve městě Hanau a odcestoval do Frankfurtu, poté do Mnichova. Cestou sledoval, kde by se dalo slušně žít, kam by se mohl přestěhovat. Následně se dostal do České republiky. Z jeho vyjádření již nebylo zřejmé, jakou trasou cestoval. V České republice, v jemu neznámém městě, nastoupil do jiného vlaku, který ho přivezl do města Svitavy, kde ho kontrolovala policie. V průběhu cesty z Německa do České republiky ztratil všechny doklady k jeho osobě. Na pobyt v České republice nemá žádné peníze, oblečení ani jiné věci. Uvedl, že ve Švýcarsku žije bratr, matka a tři mladší sestry, všichni tam žijí na základě podané žádosti o mezinárodní ochranu formou azylu. Žádného jiného rodinného příslušníka v jiném státě Evropské unie nemá. V jeho domovském státě Súdánu, jak uvedl, kde žil před cestou do Evropy, teď žije pouze jeho otec. Před započetím cesty z Německa věděl pouze to, že Česká republika existuje, ale o její kultuře a obyvatelstvu nic neví, takže žádné vazby v České republice nemá. Dále sdělil, že nemá zájem a nehodlá podat žádost o mezinárodní ochranu formou azylu v České republice, jelikož zde nikoho nezná a nemá tady žádné vazby. Má v úmyslu cestovat dál do Paříže, kde má kamarády, s kterými se chce setkat.

Správní orgán dospěl k závěru, že je zde dostatečně odůvodněn závěr pro vydání rozhodnutí o zajištění podle §129 odst. 1 ve spojení s §129 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., neboť jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 což je Dohoda mezi vládou České republiky

a vládou Spolkové republiky Německo o zpětném přebírání osob na společných státních hranicích, kdy je třeba vyčkat souhlasného stanoviska Spolkové republiky Německo, zajistit eskortu a dopravit cizince na dané kontaktní pracoviště a předat daného cizince německé policii, nelze z časových denních a dalších administrativních úkonů uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin. Rozhodnutím byla stanovena doba zajištění 15 dnů. Odbor cizinecké policie musel opět konstatovat, že v době zákonného zajištění bude dokončení předání dle Readmisní dohody reálné.

Cizinec nedisponoval žádnými doklady a neměl pro pobyt v České republice žádné vízum, neměl na území České republiky hlášený pobyt, nedisponoval žádnými finančními prostředky, v Itálii kde mu byl udělen statut azylanta a v Německu, kde mu byl přiznán podpůrný ochranný statut, nijak neměl v úmyslu setrvávat a dále se rozhodl dle jeho výpovědi odcestovat do Francie. Z uvedených skutečností se lze důvodně domnívat, že cizinec nebude dobrovolně respektovat pravomocné rozhodnutí o přemístění a nevrátí se do země, kde mu byl udělen statut azylanta či přiznán podpůrný ochranný statut. Cizinec svým předchozím a nynějším jednáním, chováním a vůli dával zcela jasně najevo, že se ve snaze k dosažení svého cíle nezdráhá zneužívat možné legalizace svého neoprávněného pobytu a že nemá zábrany porušovat právní předpisy jak evropského, tak vnitrostátního práva a nelze tak od něho rozumně očekávat, že bude dobrovolně vyčkávat na území České republiky do doby, než bude realizováno jeho předání do země, kde mu byl přiznán podpůrný ochranný status.

Dne 25.09.2017 zaslal správní orgán na pracoviště Oddělení Dublinského střediska Ministerstva vnitra České republiky k provedení dalších úkonů a opatření spojených s předáním účastníka řízení hlášení o zjištění shody v systému Eurodac společně s podnětem na zahájení řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013. Dne 27.09.2017 správní orgán obdržel oznámení o ukončení řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, a to na základě odpovědi Italské republiky že byl uvedenému cizinci udělen statut azylanta a jeho doklady (kterými momentálně nedisponuje z důvodu údajné ztráty) byly platné do 17.04.2018. Dále dle odpovědi Společného centra Česko – německé spolupráce byla jmenovanému cizinci zamítnuta žádost o azyl, ale byl mu přiznán ochranný statut. Duldung/prozatímní doklad

strpění pobytu/ či jiný doklad není v centrálním registru cizinců Spolkové republiky Německo zaznamenán.

Dne 28. 09. 2017 bylo správním orgánem podle článku 2 readmisní dohody Česká republika – Německo cestou Odboru mezinárodních vztahů - Společného centra Petrovice zažádáno o převzetí státního příslušníka třetího státu v případě protiprávního vstupu. Dne 5. 10. 2017 obdržel od Společného centra Petrovice odpověď na žádost a to s kladným stanoviskem Spolkové republiky Německo, tedy souhlasem o převzetí státního příslušníka třetího státu.

Analýza a případové studie

Autorka zde musí uvést, že výše zmíněná případová studie není ojedinělá, ba naopak velice početná. Zkušenosti a praktická znalost problematiky dovoluje autorce hodnotit daný jev.

Daný migrant přicestoval ze Súdánu do Itálie, kdy uváděl, že je Eritrejec. Tato osoba již měla dvě uvedené identity a to D. M. T., alias M. M. T. vždy s jiným datem narození. Na území České republiky uvedl cizinec další identitu a to M. T. opět s jiným datem narození, bylo jej tedy možné identifikovat pouze dle otisků prvků, jelikož nevlastnil žádný doklad a uváděl vždy různé identity. Migrant si v Itálii podal žádost o azyl, který mu také byl udělen statut azylanta. Měl začít proces integrace, ale z důvodu velké početnosti migrantů není možné se věnovat migrantům jednotlivě, což je jeden negativní jev a druhý je ten že o to daní migranti ve spoustě případů nejeví ani sami zájem, chtějí si žít po svém, ale jejich zvyklostí a kultury, nemají zájem se integrovat do majoritní společnosti, kde si požádali o azyl i přesto, že jejich žádosti bylo vyhověno.

Což dokládá i fakt, že po obdržení statutu azylanta, tedy udělení mezinárodní ochrany, v Itálii, setrval jen dočasně a poté se rozhodl odcestovat do Německa. To i přes snahu italských úřadů o aplikaci integračních přístupů, respektive o začlenění jedince do majoritní společnosti, kdy danému azylantovi bylo zajištěno ubytování, také měl finanční podporu od státu a mimo další integrační projekty měl kurzy italského jazyka, ale tyto ze svého vlastního přičinění neabsolvoval. Po odcestování do Spolkové republiky Německo si opět podal žádost o mezinárodní ochranu, cizinci byla žádost o azyl zamítnuta

z důvodu, že má již udělen azyl v Itálii, ale současně mu byl přiznán ochranný statut a to doplňková ochrana. Opět ale následoval stejný modus operandi, poté byla vyřízena kladně jeho žádost o mezinárodní ochranu, nějakou dobu setrval na území, kde mu v rámci integračních projektů Spolkové republiky Německo byl přidělen byt, který společně užívali další tři osoby požívající statut azylanta, také byl začleněn do integračních projektů, které nevyužíval. Kdy dalším jeho rozhodnutím bylo odcestovat do Francie a aplikovat stejný model jednání a to zažádat o mezinárodní ochranu i ve Francii.

Z výše uvedeného lze konstatovat pouze to, některé jedince nelze integrovat, jsou k tomu ze svého vlastního přesvědčení nepřístupní, bohužel dle zkušeností autorky a jejího výzkumu je takových to jedinců, kteří přicestovali do evropských zemí v rámci Evropské migrační krize, většina. Integrovat jedince do majoritní společnosti lze, pokud ale místo jedince společnost integruje masu jedinců, tedy společnost do společnosti, nelze vyhovět vytyčenému cíli, tedy podstaty integrace.

8 ZJIŠTĚNÍ FAKTŮ V MERITU VĚCI

Bodové vytyčení faktů:

- Nelze integrovat osobu, která sama nemá pozitivní postoj, snahu a ochotu k integraci a neguje aplikaci integračních projektů.
- Nelze integrovat masu jedinců do společnosti, respektive skupinu podobných etnik tvořících svou vlastní společnost do majoritní společnosti.
- Nelze aplikovat účelně a efektivně integrační procesy při nevhodných podmínkách (velký počet migrantů v porovnání s majoritní společností), které jsou dány nejen kapacitním nedostatkem aktivního přístupu majoritní společnosti.

V rámci Evropské migrační krize, byl příliv nelegálních migrantů velice dynamický a jeho početnost částečně znemožnila efektivní integraci osob, jimž byl přiznán statut jakékoli mezinárodní ochrany. Integrační přístupy ať už v nové aktualizované podobě, která byla právě reakcí na masivní nárůst počtu nelegálních migrantů

a vytvoření nových koncepcí jsou v meritu věci neúčelné. Lze konstatovat, že při postupné migraci a následného včleňování migrantů do majoritní společnosti by zajisté byla vyšší efektivita integrace. Při podmínkách v evropských zemích, které byly – jsou zatíženy přívalem migrantů, ale tento negativní jev je pouze důsledkem tvorby skupin daných stejným etnikem a tvoření enkláv, jenž integrace ze své podstaty nejsou schopny a žijí si vlastním životem bez zásadních vlivů majoritní společnosti. Tím autorka nemyslí legislativní dodržování práv dané země, ale sociální a společenské vlivy kultury dané majoritní společnosti. Kdy se majoritní společnost snaží aplikovat integrační procesy na jedince, jenž je nakloněn k samotné integraci.

ZÁVĚR

Diplomová práce měla za cíl určit faktory a skutečnosti současného vývoje integračního procesu cizinců v důsledku Evropské migrační krize, ve spojitosti s velkým počtem uprchlíků a ekonomických migrantů směřujících do států Evropské unie. Do jaké míry ovlivňuje Evropská migrační krize a početnost migrantů efektivitu integračního procesu a integračních opatření. Stanovená problematika diplomové práce byla hodnocena z pohledu Evropské unie a České republiky. Jako ústřední problém řešený v diplomové práci bylo zjištění nefunkčnosti a neefektivity integrace při vysokém počtu začleňovaných migrantů.

Teoretická část zmonitorovala současný stav dané problematiky, prostudováním domácí i zahraniční literatury jak hlediska aktuálního stavu věci či před Evropskou migrační krizí. Byla provedena komparace teorií, poznatků, přístupů.

V rámci praktické části, bylo realizováno explorační metodou dotazníku potvrzení jedné hypotézy a v dalším případě se hypotéza nepodařila ani vyvrátit ani potvrdit. Výzkumem a praktickou zkušeností autorky byl za pravdivý uznán výrok, že vysoká početnost přílivu migrantů negativně ovlivňuje jejich následnou integraci. Použití metod jako analýza, syntéza, komparace, dedukce a indukce byla v práci nutná.

Autorkou bylo poukázáno na to, že některé jedince nelze integrovat, jsou k tomu ze svého vlastního přesvědčení nepřístupní, bohužel dle zkušeností autorky a jejího výzkumu je takových to jedinců, kteří přicestovali do evropských zemí v rámci Evropské migrační krize, většina. Integrovat jedince do majoritní společnosti lze, pokud ale místo jedince společnost integruje masu jedinců, tedy společnost do společnosti, nelze vyhovět vytyčenému cíli, tedy podstaty integrace.

Z daného faktu lze tedy vyvozovat a vyšším počtem stejného etnika/kultury se aktivně prosazují zvyklosti a tradice daného etnika, kdy je zde příčinná souvislost v ústupu přejímání zvyklostí a tradic majoritní společnosti či ústup začleňování cizinců a aplikovatelnosti integrace.

Lze konstatovat, že při postupné migraci a následného včleňování migrantů do majoritní společnosti by zajisté byla vyšší efektivita integrace. Při podmínkách v evropských zemích, které byly – jsou zatíženy přívalem migrantů, ale tento negativní jev je pouze důsledkem tvorby skupin daných stejným etnikem a tvoření enkláv, jenž integrace ze své podstaty nejsou schopny a žijí si vlastním životem bez zásadních vlivů majoritní společnosti. Tím autorka nemyslí legislativní dodržování práv dané země, ale sociální a společenské vlivy kultury dané majoritní společnosti. Kdy se majoritní společnost snaží aplikovat integrační procesy na jedince, jenž je nakloněn k samotné integraci.

Přínos vytyčeného cíle, respektive diplomové práce jako takové, spatřuje autorka ve věci, že teoretické východiska jsou podloženy nejen výzkumem ale i reálnou praktickou zkušeností, která má mnohdy vyšší hodnotu, něž sofistikované výzkumy ve věci, respektive dané problematice.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BEJČEK, J. M. *Úvod do práce s rodinami migrantů s udělenou mezinárodní ochranou*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2016, 188s. ISBN 978-80-7452-123-2.

ČESKO. *Zákon č. 326/1999 Sb*., ze dne 30. listopadu 1999, *o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů*. Dostupné také z: Systém ASPI, LC740 ASPI-Serverh00-aspi.pcr.cz.

ČESKO. *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb., o sjednání Úmluvy o právním postavení uprchlíků a protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků.* Dostupné také z: Systém ASPI, LC740 ASPI-Serverh00-aspi.pcr.cz.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

ERF R.,HEERING L. *Causes of international migration: proceedingg of a workshop Luxembourg, 14-16 December 1994. Luxembourg.* Office for Official Publications of the European Communities. ECSC-EC-EAEC,Brussels 1995. ISBN 92-827-4011-0.

KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

Seznam použitých internetových zdrojů

BLEHOVÁ, I. MEZINÁRODNÍ VZTAHY. Kultura a islámská společnost. *Kultura jako faktor politického života v islámských společnostech arabských zemí*. ISSN 2570-9429 [online]. 2002 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://mv.iir.cz/article/view/42.

ČLOVĚK V TÍSNI. ÚSPĚŠNÁ INTEGRACE MIGRANTŮ V EVROPĚ. *Stejný cíl, různé recepty 2017* [online]. 2017 [cit. 2018-12-01]

Dostupné z: https://www.clovekvtisni.cz/uspesna-integrace-migrantu-v-evrope-stejny-cil-ruzne-recepty-3969gp.

EVROPSKÁ KOMISE. Úřad pro publikace. *EU a migrační krize 2017* [online]. 2017 [cit. 2018-11-25] Dostupné z:https://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/cs/.

HOANGOVÁ, E., KOPÁČOVÁ, K., LYSEK, J., TLEGENOV, T. Česká zemědělská univerzita v Praze. Hospodářská a kulturní studia (HKS). *Rodinné vztahy u muslimů.* [online]. 2016 [cit2018-12-01]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=2017:sunnite_a_siite.

KATSAROVA, I. European Parliamentary Research Service Blog. Integration Of Migrants: *The Education Dimension* [online]. 2016 [cit. 2018-12-01]. Dostupné z: https://epthinktank.eu/2016/06/23/integration-of-migrants-the-education-dimension/.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Integrace cizinců* [online]. 2016 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/cs/1278.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Integrace, Integrace azylantů* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *AZYL, MIGRACE, INTEGRACE: Migrační a azylová politika České republiky* [online]. 2018 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky- 0144.aspx.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace cizinců v ČR: Integrační politika, Koncepce a Zpráva* [online]. 2018 [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://cizinci.cz/cs/2018-integracni-politika-koncepce-zprava.

UHEREK, Z. Etnologický ústav AV ČR. Migrace online.cz. *Integrace z hlediska emického a etického* [online]. 2005 [cit. 2018-11-23]. Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf.

SEZNAM ZKRATEK

EU - Evropská unie

GRC - Řecko

ČR - Česká republika

IAS - Integrační azylová střediska

MK - Ministerstvo kultury

MKD - Makedonie

MMR - Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO - Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV - Ministerstvo vnitra

MZD - Ministerstvo zdravotnictví

SIP - Státní integrační program

SUZ - Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1- MKD camp - před příjezdem vlaku směr Srbsko VI

Obrázek 2 - MKD/ GRC u hranice řeky Moin VII

Obrázek 3 - MKD- vesnice 500m od GRC hranic VII

Obrázek 4 - Makedonsko-řecká hranice, pohled na vstupní bránu mezi uprchlickým táborem Idomeni a MKD VIII

Obrázek 5 - Řecko makedonská hranice- stavba VIII

Seznam grafů

Graf 1 - Pohlaví ČR 59

Graf 2 - Vzdělání ČR 59

Graf 3 - Vyšší početnost stejného etnika - aktivní prosazování zvyklostí a tradic ČR 60

Graf 4 - Vyšší početnost trávení volného času ČR 61

Graf 5 - Vyšší početnost stejného etnika - negativní vliv na integraci ČR 62

Graf 6 - Pohlaví MKD/ GRC 63

Graf 7 - Vzdělání MKD/GRC 64

Graf 8 - Vyšší početnost stejného etnika - aktivní prosazování zvyklostí a tradic MKD/GRC 65

Graf 9 - Větší počet stejného etnika - trávení volného času MKD/GRC 66

Graf 10 - Vyšší početnost stejného etnika - negativní vliv k aktivní integraci MKD/GRC 67

Graf 11 - Subjektivní názor respondenta - vnímání přístupu společnosti k migrantům/uprchlíkům 68

Graf 12 - Důležitost stálého dodržování kulturních zvyklostí daného etnika 68

Graf 13 - Větší počet stejného etnika - upřednostnění výuky v mateřském jazyce migrantů a dle zvyklostí daného etnika 69

Graf 14 - Věková kategorie - celkových respondentů 69

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník I

Příloha B - Nelegální migrace - balkánská trasa II

Příloha A – Dotazník

Dotazník – Integrace cizinců

Dobrý den,

tímto bych Vás ráda požádala o vyplnění dotazníku, který je součástí mé diplomové práce na téma „Problematika integrace cizinců v souvislosti s Evropskou migrační krizí". Dotazník je zcela anonymní. Vaše odpovědi poslouží jako podklady k vyhodnocení předmětného výzkumu. U předložených otázek jsou uvedeny varianty odpovědí, prosím Vás, abyste označili tu odpověď, která nejvíce vystihuje Váš názor, postoj či subjektivní pocit. Děkuji Vám za Vaši ochotu a spolupráci.

Marie Kučerová, studentka 2. ročníku, navazujícího magisterského studia, obor Andragogika.

1) Je Vaším cílem se plnohodnotně naučit jazyk slovem i písmem, dané země, která Vás přijala?

a) ANO

b) NE

c) pouze slovem

2) Jak vnímáte přístup společnosti dané země, která Vás přijala, k migrantům/uprchlíkům?

a) KLADNĚ

b) ZÁPORNĚ

c) NEUTRALNĚ

3) Je pro Vás důležité i nadále dodržovat kulturní zvyklosti Vašeho etnika/kultury?

a) ANO

b) NE

4) Jste ochoten/na se přizpůsobit kulturní společnosti a jejím odlišným sociálním myšlenkám, země, která Vás přijala?

a) ANO

b) NE

c) POUZE ČÁSTEČNĚ

5) V případě, že byste měl/a na výběr, chtěl/a byste žít v dané zemi, která Vás přijala ve čtvrti/oblasti s majoritou obyvatelstva dané země, nebo s minoritou vašeho etnika/kultury?

a) S MAJORITOU OBYVATELSTVA DANÉ ZEMĚ

b) S MINORITOU MÉHO ETNIKA/KULTURY

c) NEZÁLEŽÍ MI NA TOM

6) V případě většího počtu Vašeho etnika/kultury upřednostňoval/a byste pro Vaše děti školy ve svém mateřském jazyce a dle zvyklostí Vašeho etnika/kultury?

a) ANO

b) NE

c) NEZÁLEŽÍ MI NA TOM

7) V případě většího počtu Vašeho etnika/kultury upřednostňoval/a byste pro Vás například rekvalifikační kurzy ve svém mateřském jazyce a dle zvyklostí Vašeho etnika/kultury?

a) ANO

b) NE

c) NEZÁLEŽÍ MI NA TOM

8) V případě většího počtu Vašeho etnika/kultury trávil/a byste svůj volný čas v sociálním prostředí majority obyvatelstva dané země, nebo v sociálním prostředí Vašeho etnika/kultury?

a) S MAJORITOU OBYVATELSTVA DANÉ ZEMĚ

b) S MINORITOU MÉHO ETNIKA/KULTURY

c) NEZÁLEŽÍ MI NA TOM

9) Má vyšší početnost Vašeho etnika/kultury v dané zemi vliv na Vaše aktivní prosazování zvyklostí a tradic Vašeho etnika/kultury?

a) ANO

b) NE

c) NEVÍM

10) Má vyšší početnost Vašeho etnika/kultury v dané zemi negativní vliv na Vaši aktivní integraci k majoritě společnosti v dané zemi?

a) ANO

b) NE

11) Budete upřednostňovat zaměstnání dle toho, zda v daném zaměstnání budete moci používat především svůj mateřský jazyk?

a) ANO

b) NE

c) NEZÁLEŽÍ MI NA TOM

12) Opustili/uprchli s Vámi z domovské země i Vaši rodinní příslušníci?

a) ANO

b) NE

13) Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a ano, napište kolik členů Vaší rodiny společně s Vámi opustilo/uprchlo z domovské země a v jakém jste příbuzenském vztahu? (otevřená otázka)

Počet:……

Příbuzenský vztah:…….

14) Z jakého důvodu jste opustil/uprchnul z Vaší domovské země?

a) BEZPEČNOSTNÍ SITUACE V ZEMI (nepokoje, válka…)

b) NÁBOŽENSKÝ

c) EKONOMICKÝ

d) JINÝ- (v případě volby této odpovědi odpovězte jaký je daný důvod)

…….

15) Jaká je Vaše domovská země, případně destinace/oblast? (otevřená otázka)

…….

16) Pohlaví

a) MUŽ

b) ŽENA

17) Rodinný stav

a) SVOBODNÝ/Á

b) ŽENATÝ/VDANÁ

c) VDOVEC/VDOVA

18) Vaše věková kategorie

a) 18-25 let

b) 26-35 let

c) 36- 45 let

d) 45- 55 let

e) 56let a více

19) Nejvyšší dosažené vzdělání

a) BEZ ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁNÍ

b) ZÁKLADNÍ ŠKOLA

c) STŘEDNÍ ŠKOLA

d) VYSOKÁ ŠKOLA

20) Prosím, uveďte dle Vašeho názoru chyby nebo nedostatky, které spatřujete v integračním systému/politice dané země, která Vás přijala. (otevřená otázka)

……
……
……
……
……

Příloha B - Nelegální migrace - balkánská trasa

Obrázek 1- MKD camp - před příjezdem vlaku směr Srbsko

Obrázek 2 - MKD/ GRC u hranice řeky Moin

Obrázek 3 - MKD- vesnice 500m od GRC hranic

Obrázek 4 - Makedonsko-řecká hranice, pohled na vstupní bránu mezi uprchlickým táborem Idomeni a MKD

Obrázek 5 - Řecko makedonská hranice- stavba

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Marie Kučerová

Obor: Andragogika

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Problematika integrace cizinců v souvislosti s Evropskou migrační krizí

Rok: 2019

Počet stran textu bez příloh: 72

Celkový počet stran příloh: 8

Počet titulů českých použitých zdrojů: 3

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 2

Počet internetových zdrojů: 10

Vedoucí práce: PaedDr. Josef Petrášek